

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att kyrkolagen ändras så att bestämmelserna om kyrkliga val, både om kyrkans förtroendevalda och om förtroendeuppdrag, samlas i ett nytt 23 kap. i kyrkolagen. Kapitlet innehåller bestämmelser om församlingsval, om val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet, om direkt kyrkoherdeval, om val av biskop, prästassessor och kontraktsprost, samt om rösträtten i dessa val. I kapitlet föreskrivs dessutom om begränsning av rösträtten, innehållet i röstlängden och ordningen på röstningsställena.

I propositionen föreslås även att den begränsning av valbarheten som gäller för domkapitlets lekmannamedlemmar slopas och att begränsningarna i den rösträtt som bygger på prästämbetet inskränks.

Kyrkoherdens rättelseyrkande och besvärsmått i fråga om röstlängden i församlingsval och direkt kyrkoherdeval ersätts med att valnämnden ges möjlighet att själv rätta fel som

upptäcks i röstlängden. Rättsskyddet i samband med val regleras i övrigt i 24 kap. i kyrkolagen och röstlängdens offentlighet i 25 kap. i kyrkolagen.

Samtidigt som kyrkolagens bestämmelser om val samlas i ett enda kapitel och de brister som finns i valbestämmelserna korrigeras är avsikten att göra bestämmelserna tydligare och förenhetliga termerna. Syftet är också att utveckla valbestämmelserna enligt den allmänna vallagstiftningen för att underlätta tolkningen vid tillämpningen.

I samband med ändringen av kyrkolagen föreslås bland annat att de bestämmelser som styr kyrkans interna förvaltning och därför inte behöver tas upp i lag överförs från kyrkolagen till kyrkoordningen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 augusti 2014. De nya bestämmelserna kan då tillämpas vid församlingsvalet 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Församlingsval	3
Kyrkoherdeval	4
Val av ombud till kyrkomötet och medlemmar i stiftsfullmäktige	5
Val av biskop, prästassessor och kontraktsprost	6
1.2 Allmän vallagstiftning.....	6
Kommunalval	6
Riksdagsval	8
1.3 Bedömning av nuläget	8
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	11
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
5 kap. Prästämbetet	12
7 kap. Allmänna bestämmelser	12
8 kap. Kyrkoherdeval och församlingsval	12
9 kap. Kyrkofullmäktige	12
17 a kap. Allmänna bestämmelser	12
17 b kap. Stiftsfullmäktige	12
18 kap. Biskopsämbetet	12
19 kap. Domkapitlet	12
20 kap. Kyrkomötet	12
VI AVDELNINGEN. VAL OCH ÄNDRINGSSÖKANDE	13
23 kap. Förtroendevalda och val	13
<i>Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet</i>	13
<i>Församlingsval och kyrkoherdeval</i>	17
<i>Val som förrättas i stiftet</i>	19
<i>Särskilda bestämmelser om förrättande av val</i>	20
24 kap. Underställning och ändringssökande	22
25 kap. Kompletterande stadganden	25
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	26
3 IKRAFTTRÄDANDE OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	26
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	26
LAGFÖRSLAG	27
Lag om ändring av kyrkolagen	27
BILAGA	36
PARALLELLTEXT	36
Lag om ändring av kyrkolagen	36

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge**1.1 Lagstiftning och praxis**

Bestämmelserna om församlingsval och direkt kyrkoherdeval ingår i 7 och 8 kap. i kyrkolagen (1054/1993.) De andra bestämmelserna om val ingår i kapitlet om det organ som val gäller. Till exempel bestämmelserna om val av ombud till kyrkomötet ingår således i 20 kap. i kyrkolagen och bestämmelserna om val av medlemmar i stiftsfullmäktig i 17 b. kap. i kyrkolagen. De valbestämmelser som kompletterar lagen har samlats i valordningen för kyrkan (1056/1993). Enligt 2 kap, 3 § i kyrkolagen ingår i valordningen för kyrkan närmare bestämmelser om församlingsval, om val av ombud till kyrkomötet och medlemmar av stiftsfullmäktige samt om val av biskop, kyrkoherde, prästassessor och lekmannamedlem i domkapitlet samt kontraktsprost. I 6 kap i valordningen för kyrkan (1055/1993) ingår dock också bestämmelser som gäller direkt kyrkoherdeval, närmast om proceduren för tillsättande av tjänsten.

Församlingsval

Vid församlingsvalen utses medlemmarna av kyrkofullmäktige i en församling eller medlemmarna av gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet i en kyrklig samfällighet. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i alla församlingar. Församlingsvalen är omedelbara och hemliga samt proportionella på det sättet att de kandidater som varje valmansförening har uppfört på samma kandidatlista tilldelas jämförelsetal i den ordning som utvisas av storleken av deras personliga röstetal, den första kandidaten ett jämförelsetal som utgör kandidatlistans hela antal röster, den andra hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och så vidare. Vid beräkningen av valresultatet används d'Hondts valsystem. Kandidaterna på de olika kandidatlistorna blir valda i den ordning deras jämförelsetal utvisar.

Vid församlingsval har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 16 år och som har i lagen om

hemkommun avsedd hemkommun i Finland. Rösträtten utövas i den församling i vilken den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti valåret. Varje röstberättigad har lika rösträtt. En röstberättigad person kan i församlingsval förhandsrösta på det sätt som anges i valordningen för kyrkan. Förhandsröstningen börjar den måndag som följer på den sista söndagen i oktober och pågår till och med fredagen i samma vecka. Även röstning i hemmet är möjlig under den vecka förhandsröstningen pågår.

Valbar till förtroendeuppdrag i församlingen är en för kristen övertygelse känd konfirmerad medlem av församlingen som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. I församlingsval kan en tjänsteinnehavare eller en sådan arbetstagare som är anställd i arbetsavtalsförhållande i församlingen inte väljas till förtroendeuppdrag i denna församling. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet är inte heller en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare i denna samfällighet eller i en församling som hör till samfälligheten valbar. En förtroendevald förlorar inte sin behörighet att väljas in i ett organ om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten tillfälligt anställer honom eller henne för högst sex månader. Medan anställningsförhållandet fortgår får den förtroendevalda dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

För valen finns en av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet tillsatt valnämnd. Valnämnden är indelad i sektioner, om församlingen för valen har indelats i röstningsområden. Gemensamma kyrkorådet kan för församlingsvalen tillsätta en centralvalnämnd, vars uppgift är bland annat att bistå församlingarnas valnämnder med att genomföra valet på ett enhetligt sätt.

Rätt att uppställa kandidater vid församlingsval har en valmansförening som grundats av minst tio röstberättigade medlemmar av församlingen. En valmansförening grundas genom en stiftelseurkund, som ska undertecknas av föreningens medlemmar. Valnämnden granskar stiftelseurkunderna jämte anslutna kandidatlistor och sammanställer kandidatlistorna samt ger kandidaterna nummer i löpande nummerordning.

För valen ska på åtgärd av kyrkorådet eller församlingsrådet uppgöras en vallängd där församlingens röstberättigade medlemmar och deras antal antecknas. Vallängden granskas av minst två medlemmar i kyrkorådet eller församlingsrådet. De som granskar vallängden för in de röstberättigade församlingsmedlemmar som inte antecknats i längden, avlägsnar namnen på dem som avlidit och dem som oriktigt antecknats som röstberättigade. I dessa fall ska också orsaken till åtgärden antecknas i längden. Dessutom rättar granskarna andra fel som de funnit i längden och bestyrker dokumentet. Sedan längden blivit bestyrkt får andra ändringar inte göras i längden än de som föranleds av beslut i anledning av yrkanden på rättelse vilka framställts mot längden. Vallängden ska för granskning vara framlagd till påseende under övervakning minst fyra timmar under två på varandra följande vardagar.

En röstberättigad medlem av församlingen och kyrkoherden har rätt att framställa yrkande på rättelse av vallängden, på den grund att någon utan skäl har utelämnats ur vallängden eller oriktigt antecknats sakna rösträtt eller vara röstberättigad. Valnämnden behandlar de rättelseyrkanden som gjorts gällande vallängden. När valnämnden avgjort rättelseyrkandena genom beslut som vunnit laga kraft inför nämnden de ändringar som besluten ger anledning till i vallängden och antecknar att vallängden med dessa ändringar vunnit laga kraft. Här yrkanden på rättelse av vallängden inte framställs inom föreskriven tid ska valnämnden anteckna i längden att den vunnit laga kraft. Det är möjligt att anföra besvär över valnämndens beslut över rättelseyrkande till förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen ska före valförrättningen i brådskande ordning fatta beslut med anledning av besvär som anförts över valnämndens beslut samt sända uppgift om beslutet till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden. Vallängden ska iakttas även om ett slutligt beslut angående besvär över en rättelse av vallängden inte har kommit till valnämndens kännedom före valen. Den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad ska dock få utöva sin rösträtt.

Församlingsvalen ska påbörjas den andra söndagen i november under valåret efter avslutad högmässogudstjänst och avslutas antingen samma dag eller senast på måndagen klockan 18. Det egentliga röstningsstället är församlingens kyrka. Valnämnden kan besluta att räkningen av de röstsedlar som avgivits vid förhandsröstningen inleds på den sista valdagen vid den tidpunkt som valnämnden fastställer, dock tidigast sex timmar innan röstningen avslutas, om antalet röstkuvert som avgivits i förhandsröstningen överstiger ett fastställt antal och det finns grund för att anta att fler än ett fastställt antal personer kommer att utnyttja sin rösträtt på valdagen och tryggheten av valhemligheten inte förutsätter något annat. De godkända röstsedlarna räknas och de avgivna rösterna förenas med de röster som avgivits på valdagen. Röstningens utgång beräknas särskilt för val av medlemmar till kyrkofullmäktige samt särskilt för val av medlemmar från församlingen till gemensamma kyrkofullmäktige och särskilt för val av medlemmar till församlingsrådet. Valnämnden ska vid sammanträde, som hålls senast onsdagen under den vecka som följer närmast efter den vecka då valet förrättats, fastställa valets utgång. Valprotokollet jämte besvärundervisning ska hållas till påseende i pastorexpeditionen under den tid expeditionen är öppen under 30 dagar. Man kan anföra besvär över valresultatet till förvaltningsdomstolen.

Kyrkoherdeval

Kyrkoherden väljs i första hand genom direkta val där att församlingsmedlemmar som fyllt 18 år har rösträtt. På begäran av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan domkapitlet besluta att kyrkoherden väljs genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (indirekt kyrkoherdeval).

Vid direkt kyrkoherdeval ställer domkapitlet upp tre sökande i ett valförslag. Valkandidaterna ska under på varandra följande söndagar som valprov förrätta högmässogudstjänsten i församlingens kyrka. Kyrkoherdeval ska påbörjas den andra söndagen som följer på det sista valprovet och avslutas antingen samma dag eller påföljande dag. Valet

förrättas i tillämpliga delar enligt samma regler som församlingsval.

Vid indirekt kyrkoherdeval granskar domkapitlet de sökandes behörighet för tjänsten och ger ett utlåtande om dem till församlingen. För att bli vald ska sökanden få mer än hälften av de avgivna rösterna. Om ingen vid ett indirekt kyrkoherdeval fått mer än hälften av de avgivna rösterna förrättas vid samma sammanträde ett nytt val mellan de två kandidater som fått flest röster. Den som erhållit de flesta rösterna i detta val blir vald.

När kyrkofullmäktiges eller församlingsrådets beslut eller ett direkt val fått laga kraft utfärdar domkapitlet tjänsteförordnande till kyrkoherdetjänsten för den som blivit vald.

Val av ombud till kyrkomötet och medlemmar i stiftsfullmäktige

Medlemmar i kyrkomötet är biskoparna i stiftet, fältbiskopen och 96 valda ombud, av vilka 32 är präster och 64 lekmän. En av lekmännen representerar Åland. Dessutom ingår en representant för samerna som utses av Sametinget och en representant som utses av statsrådet.

Valbara till prästerliga ombud är de präster som hör till stiftet. Till lekmannaombud kan utses sådana lekmannamedlemmar av församlingarna i stiftet som är valbara till förtroendeuppdrag i församlingen och som har samtyckt till att vara ombud. De prästerliga ombuden och lekmannaombuden väljs särskilt stiftsvis genom proportionella och hemliga val. Val av ombud förrättas den andra måndagen i februari under det andra året efter församlingsvalen. Ombudens mandatperiod börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år.

Röstberättigade i valet av prästerliga ombud är stiftets präster. Röstberättigade i val av lekmannaombud är lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige och i församlingar som hör till en kyrklig samfällighet lekmannamedlemmarnas i församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige. Vid förhinder för en medlem har suppleanten rösträtt. När samma person är medlem både i församlingsrådet och i gemensamma kyrkofullmäktige, träder hans suppleant i församlingsrådet i hans ställe. Varje röstberättigad får rösta på

en kandidat på kandidatlistan. Vid valet av lekmannaombud omräknas vid fastställandet av valresultatet det antal röster som kandidaterna har erhållit i varje församling så att rösterna står i proportion dels till församlingens folkmängd, dels till antalet medlemmar i kyrkofullmäktige eller till summan av antalet medlemmar i församlingsrådet och antalet medlemmar som i församlingen har valts till gemensamma kyrkofullmäktige.

I valet av lekmannaombud från församlingarna på Åland röstar varje röstberättigad på en sådan kandidatlista på vilken det har uppställts en kandidat till ombud samt en till första och en till andra suppleant. Har det vid valet inlämnats endast en kandidatlista, utses de på denna lista uppställda kandidaterna utan röstning. Sametinget väljer sameombudet samt första och andra suppleant för ombudet före den 1 april det andra året efter församlingsvalet.

Ledamöter och suppleanter i sametinget har inte rösträtt i valet av lekmannaombud eller prästerligt ombud.

En valnämnd som tillsatts av domkapitlet ansvarar för förrättandet av valen. Domkapitlet uppgör en förteckning över de röstberättigade prästerna och sänder den till valnämnden som sänder förteckningen vidare till kontraktsprostarna. På motsvarande sätt ska kyrkoherden ge valnämnden en förteckning över kyrkofullmäktiges eller församlingsrådets medlemmar och över de medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige som valts från församlingen. Röstning äger rum vid kontraktsmöte i varje prosteri när det gäller val av prästernas ombud och vid val av lekmannaombud i församlingens kyrkofullmäktige eller vid ett gemensamt sammanträde för församlingsrådets medlemmar och för de medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige som valts från församlingen. Om en präst inte infinna sig till valförrättningen kan han eller hon rösta per brev. Om en lekman är förhindrad att delta i röstningen röstar suppleanten i hans eller hennes ställe.

Rätt att uppställa kandidater äger en valmansförening som vid val av prästernas ombud har grundats av minst tre och vid val av lekmannaombud av minst tio i valet röstberättigade personer. Valnämnden har till uppgift att granska valmansföreningarnas stiftel-

seurkunder med kandidatlistor och bilagor. Valnämnden numrerar också kandidatlistorna och kandidaterna och uppgör sammanställningen av kandidatlistorna.

På valdagen när röstningen slutförts ska antalet avgivna röstsedlar räknas utan att öppnas och de översänds i ett konvolut som förseglas med sigill till valnämnden, som utför den egentliga rösträkningen. Vid uträkningen av valresultatet iakttas i tillämpliga delar reglerna för församlingsval. Valnämnden fastställer vardera valets resultat separat den tredje måndagen i februari. Valresultatet kan överklagas i förvaltningsdomstolen. När valresultatet vunnit laga kraft utfärdar valnämnden fullmakter till dem som valts till ombud. Sametinget meddelar sitt val av ombud till domkapitlet i Uleåborgs stift och utfärdar fullmakt till den som valts.

Medlemmarna i stiftsfullmäktige består av 14 lekmän och 7 präster. Vid valet av medlemmar i stiftsfullmäktige tillämpas på motsvarande sätt vad som stadgas om val av ombud till kyrkomötet. Detta val anordnas samtidigt som valet av ombud till kyrkomötet. Kandidatlistorna för valet av medlemmar i stiftsfullmäktige och kandidaterna numreras dock så att numreringen av kandidaterna fortsätter efter det sista kandidatnumret för valet av ombud till kyrkomötet.

Val av biskop, prästassessor och kontraktsprost

När biskopsämbetet blivit ledigt förrättas biskopsval i domkapitlet. Valmyndighet är domkapitlet men valet förrättas prosterivis. Valförrättningen ordnas av kontraktsprosten. Röstberättigade i biskopsvalet är stiftets präster och lektorer samt lekmannealektorer som är lika många som de röstberättigade prästerna och lektorerna sammanlagt. Rösträtt i valet av ärkebiskop har dessutom kyrkomötesombuden från de övriga stiftens och det av sametinget valda kyrkomötesombudet samt stiftsfullmäktiges och domkapitlens medlemmar. Rösträtt har dessutom kyrkostyrelsens medlemmar.

Rätt att ställa upp en kandidat vid biskopsval har en valmansförening som har bildats av minst tio i valet röstberättigade personer. Val av biskop sker med slutna sedlar.

Var och en skall ge sin röst åt en präst som är uppställd som kandidat. Valet förrättas vid behov i två steg. Om ingen kandidat vid valet har fått mer än hälften av de avgivna rösterna ordnas ett nytt val, där de två präster som i det första valet fick flest röster är kandidater. Den präst som vid det andra valet har fått flest röster blir vald till biskop.

Valet av prästassessor förrättas stiftsvis. Vid valet väljs en kyrkoherde eller en kaplan från en församling som hör till stiftet till medlem i domkapitlet för en tre års period. Bestämmelser om valbarheten ingår i kyrkoordningen. Också vid valet av prästassessor är domkapitlet valmyndighet och valet förrättas prosterivis. Stiftets präster och lektorer har rösträtt i valet. Var och en röster på en kandidat och den präst som fått flest röster i valet blir vald.

Vid valet av kontraktsprost väljs en av kyrkoherdarna i prosteriet till kontraktsprost för sex år i sänder. Prästerna och lektorerna i prosteriet har rösträtt. Domkapitlet förordnar någon av de tre kyrkoherdar som fått flest röster i valet till kontraktsprost.

1.2 Allmän vallagstiftning

I vallagen (714/1998) föreskrivs hur riksdagsval, presidentval, kommunalval och Europaparlamentsval förrättas. Valbestämmelser ingår också i grundlagen och för kommunalvalens del i kommunallagen (365/1995). Om kommunalvalet i landskapet Åland bestäms i landskapets lagstiftning.

Kommunalval

I kommunalvalet väljs medlemmarna i kommunernas fullmäktige. Kommunalval förrättas vart fjärde år den fjärde söndagen i oktober. Om antalet medlemmar i kommunfullmäktige, som är beroende av kommunens invånarantal, föreskrivs i 10 § i kommunallagen. I kommunerna i landskapet Åland förrättas kommunalval också vart fjärde år men vid en annan tidpunkt än i övriga Finland.

Enligt de centrala principerna för kommunalvalen är valen direkta, hemliga och proportionella, för valen gäller allmän rösträtt och alla röstberättigade har lika rösträtt. De röstberättigade ska själva rösta och röstning-

en ska ske inför valmyndigheten. I kommunalval är justitieministeriet högsta valmyndighet med ansvar för verkställandet av valen.

Valbar till kandidat i kommunalval är den som har kommunen som hemkommun, har rösträtt i kommunalval i någon kommun det år då fullmäktige väljs och som inte står under förmynderskap. Frågan om i vilken kommun en person är valbar avgörs på samma grunder som den kommun i vilken personen har rösträtt, dvs. enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen. Om en person byter hemkommun efter denna dag följer hans valbarhet med. Det har inte bestäms någon exakt tidpunkt för fastställandet av valbarheten, men i praktiken måste kandidatens hemkommun vara klar senast på den 32 dagen före valdagen, då centralvalnämnden behandlar och beslutar om kompletteringar i kandidatansökningarna. Bestämmelser om begränsning av valbarheten finns i 34 § i kommunallagen.

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av partier som finns i partiregistret och av valmansföreningar som grundats av minst tio röstberättigade. I de minsta kommunerna som fastställs genom förordning av justitieministeriet får dock minst fem eller minst tre röstberättigade grunda en valmansförening. Partierna kan ingå valförbund sinsemellan. Också valmansföreningar kan bilda en gemensam lista.

Partier och valmansföreningar ska lämna in sina kandidatlistor till kommunens centralvalnämnd, och till den ska också anmälningar om valförbund och gemensamma listor lämnas in. Kommunens centralvalnämnd granskar kandidatlistorna och i synnerhet att kandidaterna är valbara och fastställer kandidatuppställningen. Centralvalnämnden gör upp en sammanställning av kandidatlistorna, i vilken alla partiers, valmansföreningars och gemensamma listors kandidater intas i utlottad ordning. Sammanställningen av kandidatlistorna finns till påseende bland annat på röstningsställena.

Röstberättigade i kommunalval är 1) finska medborgare och medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen samt isländska och norska medborgare som senast valdagen fyller 18 år och vars hemkommun

enligt lagen om hemkommun kommunen, enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet, är vid utgången av den 51 dagen före valdagen och 2) medborgare i en annan stat än de som nämns i 1 punkten, som senast valdagen fyller 18 år och vars hemkommun enligt lagen om hemkommun kommunen, enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet, är vid utgången av den 51 dagen före valdagen, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i två år.

Befolkningsregistercentralen gör upp ett rösträtsregister för vilket uppgifterna om varje röstberättigad tar ur befolkningsdatabaset. Rösträtsregistret är offentligt. Till varje röstberättigad postas ett meddelandekort, som innehåller bland annat valdagen, förhandsröstningsperioden, den egna valkretsens förhandsröstningsställen med öppethållningstider, namn och adress för röstningsstället under valdagen samt.

Kontaktinformationen till valmyndigheten. Senare skrivs vallängder över de röstberättigade ut för röstningsställena på valdagen. Exempelvis den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträtsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett rättelseyrkande.

Magistraten avgör rättelseyrkandena och den som är missnöjd med beslutet kan anföra besvär hos förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut kan inte sökas ändring genom besvär.

Befolkningsregistercentralen eller magistraten har också rätt att själv rätta ett fel om den anser att någon obehörigen har utelämnats ur rösträtsregistret eller orättmätigt har tagits in i det eller att en sådan anteckning i rösträtsregistret som gäller honom eller henne är oriktig. Ändringarna ska göras senast den 12 dagen före valdagen, då rösträtsregistret vinner laga kraft. Ett rösträtsregister som vunnit laga kraft ska följas oförändrat vid valet. Ett undantag kan göras endast genom beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, som utfärdats efter att rösträtsregistret vunnit laga kraft. Exempelvis en person som genom förvaltningsdomstolens beslut fogats till rösträtsregistret får rösta i valen, men han ska ta med

beslutet till röstningsstället och visa upp det för valmyndigheten.

I kommunalval kan man rösta antingen på valdagen eller på förhand under den tid förhandsröstningen pågår. På valdagen får de röstberättigade rösta endast på det röstningsställe som antecknats för dem i rösträttsregistret och som anges på det meddelandekort som postas till de rösteberättigade före valet. Förhandsröstningen i Finland sker på de allmänna förhandsröstningsställena samt under vissa förutsättningar som hemmaröstning. På de allmänna förhandsröstningsställena kan vilken röstberättigad som helst rösta, oberoende av i vilken kommun han bor.

Kommunernas centralvalnämnder börjar räkna förhandsrösterna på valdagen på söndagen. När vallokalerna har stängts börjar valnämnderna den preliminära räkningen av de röster som avgivits på valdagen. Valnämnden meddelar kommunens centralvalnämnd hur många röster kandidaterna har fått. Kommunens centralvalnämnd förmedlar resultaten till det centraliserade räkningssystemet i justitieministeriets valdatasystem. Till slut lägger valnämnden röstsedlarna i ett förseglat kuvert och sänder dem till centralvalnämnden.

Vid uträkningen av valresultatet används d'Hondts beräkningsmetod. Centralvalnämnderna fastställer det slutliga valresultatet. Beslut som gäller fastställandet av kommunalvalens resultat kan överklagas hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från att valresultatet kungjorts.

Riksdagsval

Riksdagsmännen väljs genom val som förättas vart fjärde år. Valdagen är den tredje söndagen i april under valåret. Röstberättigad vid riksdagsval är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år. Ett rösträttsregister uppgörs som för kommunalvalen.

Vid riksdagsval kan kandidater ställas upp av de partier som införts i justitieministeriets partiregister och valmansföreningar, som har bildats av minst 100 röstberättigade. Partier kan sluta sig samman till att bilda valförbund och valmansföreningar kan bilda gemensamma listor. Ett parti och en valmansföre-

ning ska ge in sin kandidatlista till valkrets-nämnden i den valkrets där kandidaterna ställs upp. Till valkrets-nämnden ska också ges in anmälningar om valförbund och gemensamma listor. Valkrets-nämnderna kontrollerar kandidatlistorna och att kandidaterna är valbara, och fastställer kandidatuppställningen. Valkrets-nämnderna gör upp en sammanställning av kandidatlistorna, i vilken alla partiers och valmansföreningars kandidater tas med i utlottad ordningsföljd. Sammanställningen av kandidatlistorna finns till påseende bland annat i röstningsbåsen.

De centrala principerna för riksdagsval är desamma som vid kommunalval. Också i riksdagsvalen är justitieministeriet högsta valmyndighet, med övergripande ansvar för verkställandet av valen.

Valkrets-nämnderna räknar rösterna och vid rösträkningen tillämpas samma regler som vid kommunalval. Valkrets-nämnderna påbörjar kontrollräkningen av röstsedlarna måndagen efter valdagen, och kontrollräkningens resultat ska vara klart följande onsdag klockan 18, då valkrets-nämnderna fastställer valets slutliga resultat i valkretsarna och skriver fullmakterna till dem som valts till riksdagsledamoter.

Beslut som gäller fastställandet av riksdagsvalens resultat kan överklagas hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från att det fastställda valresultatet kungjorts.

1.3 Bedömning av nuläget

På grund av att de kyrkliga valbestämmelserna är så spridda och det används mycket hänvisningsbestämmelser blir det svårare att förstå dem och de är besvärliga att använda. Önskemål har framförts att kyrkans valbestämmelser i större utsträckning skulle följa samma bestämmelser som i statliga och kyrkliga val. Så enhetliga verksamhetssätt och anvisningar som möjligt har antagits underlätta röstarnas, valombudens och församlingarnas valnämnders arbete.

Bestämmelserna i vallagen har redan nu använts som grund för valordningen för kyrkan, t.ex. när det gäller bestämmelserna om förhandsröstning och hemmaröstning. På grund av särdragen i de kyrkliga valen är det ändå inte möjligt att föreskriva om förrättan-

de av val direkt enligt den allmänna vallagstiftningen. Exempelvis fastställande av rösträtt och däremot också uppgörandet av förteckningen över röstberättigade, dvs. vallängden i val inom stiftet avviker från allmän valpraxis.

I församlingsval sammanställs vallängden på basis av medlemsregisteruppgifterna den 15 augusti under valåret, alltså nästan tre månader före den egentliga valdagen. Vid direkt kyrkoherdeval samt vid undantagsval eller församlingsval som ska förrättas på nytt är motsvarande frist 70 dagar före den egentliga valdagen. Kyrkoherden har rätt att i samband med att vallängden är till påseende göra ett rättelseyrkande och anföra kyrkobesvär mot vallängd för församlingsval och direkt kyrkoherdeval på den grund att någon utan skäl har utelämnats ur vallängden eller oriktigt antecknats sakna rösträtt eller vara röstberättigad. Rättelseyrkandet eller kyrkobesväret får dock inte basera sig på förändringar som skett efter de tidpunkter som angetts ovan.

En person om skrivit ut sig ur kyrkan efter de utsatta dagarna men före den egentliga valdagen har rösträtt, trots att endast medlemmar av kyrkan enligt kyrkolagen har rösträtt i församlingsval och direkt kyrkoherdeval. Dessa bestämmelser kan anses vara motstridiga. I rättspraxis har ansetts att en vallängd som vunnit laga kraft ger en person rätt att utöva rösträtt även om personen inte skulle ha rösträtt enligt lagen. Bestämmelserna ger inte heller möjlighet att som röstberättigad registrera en person som skrivit in sig i kyrkan efter ovan angivna tidpunkter men före den egentliga valdagen.

Som representerar för kyrkans ämbete har prästerna sin egen kvot bland annat i stiftsfullmäktige och i kyrkomötet. I val till dessa kyrkliga organ har en präst rätt att rösta på en präst som uppställts som kandidat. Dessutom har prästerna rösträtt i valet av biskop, präst-assessor vid domkapitlet och kontraktsprost. Vid biskopsval är antalet lekmanneelektorer lika stort som det sammanlagda antalet präster och lektorer som är elektorer.

Prästernas rösträtt begränsas på grund av åldern så att de präster som nått avgångsåldern, dvs. fyllt 68 år, inte får rösta i dessa val. Dessutom upphör rösträtten för präster

som avgått från tjänst i en församling, en kyrklig samfällighet, domkapitlet eller kyrkostyrelsen fyra år efter att tjänsteförhållandet har avslutats. Begränsningen av prästernas rösträtt kan anses problematisk med hänsyn till diskrimineringsförbudet i 6 § i grundlagen.

Enligt nuvarande lag är en medlem i domkapitlet inte valbar till stiftsfullmäktige. En lekmannelem i domkapitlet kan således inte ställa upp i följande val av stiftsfullmäktige eftersom han inte är valbar under den tid kandidatuppställningen pågår. I de beredningsdokument som gäller förnyandet av stiftens förvaltning diskuteras inte frågor som gäller domkapitlets lekmanneleddarnas valbarhet. Att bestämmelserna är otydliga har lett till olika tolkningar i stiftet.

Vid val av lekmanneombud i kyrkomötet och således också val av lekmannelemmar i stiftsfullmäktige har lekmanneleddarna i kyrkofullmäktige eller församlingsråd och gemensamma kyrkofullmäktige rösträtt. Då en medlem är jävig har ersättaren rösträtt. Lekmanneelektor har således inte möjlighet att rösta på förhand eller rätt att rösta per brev, vilket är möjligt i val av prästerliga ombud eller prästmedlemmar. Detta har upplevts som en olägenhet bland annat då man inte hunnit kalla suppleanten till valmötet, då också denne varit jävig eller då det överhuvudtaget inte funnits någon suppleant.

Vid valen av lekmanneombud till kyrkomötet och lekmanneleddarna i stiftsfullmäktige har man velat säkra att den representativa demokratin uppfylls så väl som möjligt genom vägda röstetal. Vid fastställandet av valresultatet omräknas det antal röster som kandidaterna har erhållit i varje församling så att rösterna står i proportion dels till församlingens folkmängd, dels till antalet medlemmar i kyrkofullmäktige eller till summan av antalet medlemmar i församlingsrådet och antalet medlemmar som i församlingen har valts till gemensamma kyrkofullmäktige. De röstberättigade i varje församling har sammanlagt fyra röster utökat med en röst för varje ettusental av församlingens folkmängd. Detta röstetal fördelas mellan de i valet röstberättigade personerna med tre decimalers noggrannhet. Huvudprincipen vid uträkningen av de vägda röstetalen har varit att inga

röster blir obeaktade av det sammanlagda antalet röster som ges av dem som röstar i församlingen. Principen uppfylls dock inte i de fall då en del medlemmar är frånvarande på mötet och suppleanter inte finns att tillgå.

Enligt nuvarande bestämmelser kan en förtroendevald som valts genom val förlora sitt förtroendeuppdrag endast om han avlider eller förlorar sin valbarhet eller om han beviljas avsked från förtroendeuppdraget av giltig orsak som godkänns av det kyrkliga organet. I kyrkolagen finns inga bestämmelser, med stöd av vilka man kan ingripa i en förtroendevalds ställning om han gjort sig skyldig till felaktigt förfarande i sitt förtroendeuppdrag. Det finns en särskild bestämmelse om redovisningsskyldiga förtroendevalda, men redovisningsskyldigheten gäller inte t.ex. medlemmar i kyrkofullmäktige. I kyrkolagen föreskrivs inte heller hur man ska förfara om en förtroendevald utanför sitt förtroendeuppdrag gjort sig skyldig till ett brott.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att samla bestämmelserna om val i ett enda kapitel i kyrkolagen, korrigera de brister som finns i valbestämmelserna och göra bestämmelserna tydligare och termerna enhetligare. En av propositionens målsättningar är också att utveckla valbestämmelserna enligt den allmänna vallagstiftningen, vilket bedöms underlätta tolkningen vid tillämpningen.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om församlingsval, om direkt kyrkoherdeval, om val av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet, om val av biskop, prästassessor i domkapitlet och kontraktsprost samlas i ett nytt 23 kap. i kyrkolagen. I 23 kap. i kyrkolagen skulle också samlas bestämmelserna om rösträtt och dess begränsning i olika val, uppgörande av röstlängd för församlingsval och direkt kyrkoherdeval samt om ordningen på röstningsställena. Det föreslås att begränsningarnas av prästernas rösträtt på grund av tjänsteförhållande eller ålder slopas i de val där rösträtten baseras på prästämbetet.

För att undvika att det uppstår situationer där det uppstår en konflikt mellan bestäm-

melserna om rösträtten som är kopplad till medlemskap i kyrkan och en röstlängd som vunnit laga kraft föreslås det att i kyrkolagen intas en tydlig bestämmelse om när förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval vinner laga kraft. Enligt förslaget vinner röstlängden vid församlingsval laga kraft den 16:e dagen före valdagen klockan 16. Vid direkt kyrkoherdeval vinner röstlängden laga kraft fredagen före den sista valprovsdagen klockan 16. I båda valen skulle röstlängden vinna lagaden 16:e dagen före valet.

Innan röstlängden träder i kraft kan valnämnden göra korrigeringar i längden genom själv rättelse. Valnämnden kan i vissa fall som själv rättelse lägga till en person i röstlängden, anteckna att personen saknar rösträtt och korrigera felaktiga uppgifter om personen. I lagen föreskrivs också om möjligheterna att söka ändring i själv rättelse som gjorts av nämnden och i kungörande av resultat.

I 23 kap. samlas bestämmelserna om förtroendevalda och deras ställning. Valbarheten för förtroendeuppdrag i församlingen och den kyrkliga samfälligheten förblir oförändrad. Däremot föreslås begränsningar när det gäller valbarhet till förtroendeuppdrag i stiftet och kyrkans centralförvaltning. En anställd vid domkapitlet eller en person som på tjänstens vägnar är medlem i domkapitlet skulle inte vara valbar till förtroendeuppdrag inom domkapitlet eller medlem i stiftsfullmäktige. Denna begränsning av valbarheten skulle inte gälla lekmannamedlemmar i domkapitlet. En person anställd av Kyrkostyrelsen inte kan kandidera som medlem av Kyrkostyrelsen. Dessutom är kyrkostyrelsens kanslichef och ecklesiastikråd, som har närvaro- och yttranderätt vid kyrkomötet, inte valbara som ombud till kyrkomötet.

Dessutom föreslås att i 23 kap. intas en ny bestämmelse om avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag.

I 24 kap. ingår bestämmelser om rättsskydd vid val. I 25 kap. föreslås dessutom en ny bestämmelse om röstlängdens offentlighet. Enligt personuppgiftslagen (523/1999) är uppgifter om en persons religiösa övertygelse känsliga uppgifter, som får registreras, över-

låtas eller annars behandlas endast i särskilda situationer som föreskrivs i lagen.

I samband med ändringen av kyrkolagen föreslås bland annat att de bestämmelser som gäller förfarandet vid tillsättandet av en tjänst i samband med val och som inte behöver tas upp i lag överförs från kyrkolagen till kyrkoordningen.

Den nya valordningen för kyrkan, som träder i kraft samtidigt som lagen, ska komplettera lagen genom bestämmelser om valmansföreningar, kandidatuppställning, upprättande av röstlängd, förrättande av val och uträkande av valresultatet i församlingsval, direkt kyrkoherdeval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige, val av ombud till kyrkomötet, biskopsval och val av prästassessor och kontraktsprost.

Valordningen för kyrkan ska också innehålla bestämmelser om tidpunkten för val, utnyttjande av rösträtt i biskopsval i sådana situationer då en person har rösträtt på flera olika grunder samt om valnämndens och centralvalnämndens uppgifter.

3 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna bedöms inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser.

När det gäller församlingsval och direkt kyrkoherdeval förtydligas genom förslaget fördelningen av beslutanderätten mellan församlingens olika organ så att beslutanderätten allt mer koncentreras på församlingens valnämnd. Valnämnden fungerar på församlingsnivå vid förrättandet av valen helt klart som ansvarig valmyndighet.

Valnämndens rätt att korrigera röstlängden som självrättelse förtydligar fördelningen av beslutanderätten mellan kyrkoherden och valnämnden. Bestämmelsen om tidpunkten när en röstlängd vinner laga kraft, möjligheten att göra självrättelser ännu före denna tidpunkt samt skyldigheten att anteckna att röstlängden vunnit laga kraft efter denna tidpunkt innebär att valnämnden vid församlingsval måste sammanträda fredagen före

den vecka då förhandsröstningen ordnas. Enligt nuvarande bestämmelser har detta inte varit nödvändigt, eftersom valnämndens ordförande har kunnat besluta om förrättande av hemmaröstning. Vid direkt kyrkoherdeval måste valnämnden på motsvarande sätt sammanträda fredagen före den sista valprovsdagen.

Att begränsningen av valbarheten när det gäller tjänsteinnehavare och personer i arbetsavtalsförhållande utvidgas till att gälla också på stiftsnivå och inom kyrkans centralförvaltning ger de beslutande organen och de organ som bereder besluten och verkställer dem en tydligare roll och förhindrar att det uppkommer eventuella intressekonflikter.

Genom att bestämmelserna dessutom i så hög grad som möjligt förenhetligas med den allmänna vallagstiftningen kan bedömas underlätta valmyndigheternas verksamhet och tolkningen av bestämmelserna.

Vid biskopsval finns det alltid lika många röstberättigade lekmanneelektorer som röstberättigade präster och lektorer sammanlagt. Att begränsningarna av prästernas rösträtt delvis slopas kan i praktiken bedömas öka lekmanneelektorens betydelse vid biskopsval, eftersom prästerna utnyttjar sin rösträtt i betydligt mindre utsträckning än lekmanneelektorer, trots att det nästan kan anses som en tjänsteplikt att utnyttja rösträtten i val som baseras på prästämbetet. Exempelvis vid valet av ombud till kyrkomötet 2012 utnyttjade i medeltal 71,5 procent av de röstberättigade inom prästerskapet sin rösträtt (variationen stiftsvis 65—85 %). Lekmanneelektorens röstningsprocent var åter i medeltal 87,8 (variationsvidd 81—95 %). Röstningsbeteendet kan bedömas vara liknande också vid biskopsval.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen följer kyrkomötets förslag. Kyrkostyrelsen beredde framställningen för kyrkomötet, Propositionen har finslipats vid undervisnings- och kulturministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**5 kap. Prästämber**

4 §. Förlust av valbarhet eller rösträtt. Det föreslås att paragrafen upphävs och bestämmelserna i paragrafen flyttas till 23 kap. 3 § och 18 §.

5 §. Stifts- och prostertillhörighet. Det föreslås att de bestämmelser i paragrafen som gäller prästers rösträtt slopas. I 23 kap. samlas bestämmelserna om prästers rösträtt. Samtidigt föreslås det att de begränsningar av prästers rösträtt som grundar sig på att tjänsteförhållandet avslutats och på ålder slopas. Att paragrafens bestämmelser om rösträtt slopas innebär att både paragrafens rubrik och dess sakinhåll ändras. I paragrafens 1 mom. ingår fortfarande en hänvisning till att kyrkoordningen närmare reglerar stifts- och prostertillhörigheten.

I paragrafens 2 mom. bestäms om fältbiskopens och militärprästers stiftstillhörighet.

7 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Organ. Det föreslås att paragrafens 3 mom. upphävs, eftersom 23 kap. 1 § innehåller bestämmelser om detta. Eftersom paragrafen inte längre innehåller någon definition av förtroendevalda i en församling föreslås att paragrafens rubrik ändras.

3 §. Valbarhet. Det föreslås att paragrafen upphävs och dess sakinhåll flyttas till 23 kap. 2 §.

8 kap. Kyrkoherdeval och församlingsval

Det föreslås att detta kapital upphävs och bestämmelserna i kapitlet flyttas till 23 kap.

9 kap. Kyrkofullmäktige

2 §. Antalet medlemmar i kyrkofullmäktige. Det föreslås att paragrafens 2 mom. upphävs, eftersom 23 kap. 9 § innehåller bestämmelser om detta. Det föreslås att paragrafens rubrik

ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll.

17 a kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Stiftets organ. Det föreslås att paragrafens 2 och 3 mom. upphävs och dess sakinhåll flyttas till 23 kap. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll.

17 b kap. Stiftsfullmäktige

4 §. Valbarhet och förrättande av val. Det föreslås att paragrafen upphävs och dess sakinhåll flyttas till 23 kap. 1—3 och 13 §.

18 kap. Biskopsämbetet

3, 4 och 4 a §. Det föreslås att paragraferna upphävs och deras sakinhåll när det gäller rösträtt och direkta val flyttas till 23 kap. och när det gäller förfarandet för tillsättandet till kyrkoordningen.

19 kap. Domkapitlet

3 §. Behörighetsvillkor och val. Det föreslås att paragrafen upphävs. Det föreslås att bestämmelserna om rösträtt och valförfarande flyttas till 23 kap. Också bestämmelsen om lekmanamedlemmars behörighet skulle ingå i 23 kap. 2 § 2 mom., som föreskriver om valbarhet för förtroendeuppdrag inom stiftet. Det föreslås att bestämmelserna om prästassessor, lagfaren assessor och stiftsdekan flyttas till kyrkoordningen 19 kap. 2 §.

11 §. Kontraktsprost. Det föreslås att ordalydelsen i paragrafens 1 och 3 mom. justeras och att bestämmelsen om rösträtt vid val av kontraktsprost i 2 mom. flyttas till 23 kap.

20 kap. Kyrkomötet

2, 4—6 och 6 a §. Det föreslås att bestämmelserna om valbarhet som ombud till kyrkomötet och val av ombud upphävs eftersom dessa frågor regleras i 23 kap.

3 §. Kyrkomötets mandatperiod. I paragrafen föreskrivs om kyrkomötets mandatperi-

od, som börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år. Det övriga innehållet i gällande paragraf flyttas till 23 kap. samt delvis till valordningen för kyrkan.

VI AVDELNINGEN. VAL OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

Det föreslås att rubriken på VI avdelningen i kyrkolagen ändras så att den motsvarar en del av det nya innehållet.

23 kap. Förtroendevalda och val

Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet

1 §. Förtroendevalda. I paragrafen definieras begreppet förtroendevalda. Av denna bestämmelse kan man samtidigt härleda sig till definitionen av förtroendeuppdrag. I gällande kyrkolag föreskrivs om församlingens förtroendevalda i 7 kap. 2 § 3 mom. och om stiftens förtroendevalda i 17 a kap. 2 § 2 mom. Däremot finns det inte i gällande lag någon definition av förtroendevalda i kyrkans centralförvaltning eller om förtroendevalda i kyrkostyrelsen.

Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll ovannämnda bestämmelser. Förtroendevalda är utom de som genom församlingens val valts till församlingens kyrkofullmäktige eller till församlingens råd och den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkofullmäktige också de som valt till andra organ i församlingar och kyrkliga samfälligheter, såsom kyrkorådet, en direktion eller det gemensamma kyrkorådet samt de som valts till medlemmar i tillfälliga kommittéer eller för något annat förtroendeuppdrag. På motsvarande sätt är prästerliga och lekmanamedlemmar i stiftsfullmäktige och prästerliga och lekmannaombud till kyrkomötet förtroendevalda. Också de som valts till medlemmar i andra organ i stiftet är förtroendevalda. Som exempel kan nämnas lekmanamedlemmar i domkapitlet och medlemmar i de direktions som stiftsfullmäktige tillsätter.

De prästerliga och lekmanamedlemmar i kyrkostyrelsen som valts av kyrkomötet är förtroendevalda liksom också medlemmarna

i de direktions, kommittéer och andra organ som kyrkostyrelsen tillsatt.

Dessutom föreskrivs i 1 mom. att en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som på grundval av sin uppgift är medlem av ett organ inte är en förtroendevald. En kyrkoherde som är ordförande för en församlings kyrkoråd eller en kyrklig samfällighets gemensamma kyrkoråd är alltså inte en förtroendevald. De tjänsteinnehavare vid domkapitlet som är medlemmar i domkapitlet är inte heller förtroendevalda. Av samma skäl är inte ärkebiskopen en förtroendevald då han är ordförande för kyrkostyrelsen.

I paragrafens 2 mom. bestäms att de förtroendevalda ska främja kyrkans bästa samt sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver. Den allmänna bestämmelsen om beteende gäller den förtroendevaldas handlande inom ramen för förtroendeuppdraget. En förtroendevalds uppförande får inte strida mot de allmänt godkända uppförandenormerna. Till denna förpliktelse ansluter sig den föreslagna 5 §, som föreskriver om eventuella påföljder av felaktigt eller brottsligt förfarande i förtroendeuppdraget eller utanför förtroendeuppdraget.

2 §. Valbarhet till förtroendeuppdrag. Paragrafen innehåller samlade bestämmelser om allmän valbarhet till förtroendeuppdrag inom hela kyrkans organisation. I gällande lag är bestämmelserna utspridda i 7 kap. 3 §, 17 b kap. 4 §, 19 kap. 3 §, 20 kap. 2 § och 22 kap. 1 §.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om allmän valbarhet till förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet. Åldersgränsen för valbarhet är fortfarande 18 år. Valbarhetsåldern måste ha uppnåtts senast på valdagen.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om valbarhet som medlem i stiftsfullmäktige, lekmanamedlem i domkapitel, ombud vid kyrkomötet och medlem i kyrkostyrelsen. Också valbarheten till andra förtroendeuppdrag i ett stift och i kyrkostyrelsen bestäms enligt detta moment. Momentet skulle också gälla lekmanamedlemmar i kyrkostyrelsen, som representerar sitt stift. Då alla som innehar ett prästämbete hör till något stift skulle det inte förändra den nuvarande situationen när det gäller de prästerliga medlemmarna i kyrko-

styrelsen. De prästerliga medlemmarna i kyrkostyrelsen väljs inte stiftsvis såsom lekman-namedlemmarna väljs.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om valbarheten som samemedlem av stiftsfullmäktige och som sameombud vid kyrkomötet. Valbar är enligt bestämmelsen en lekman-namedlem som är röstberättigad vid samsamingsval och valbar till förtroendeuppdrag i församlingen. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om valbarhet som den medlem av stiftsfullmäktige och det ombud vid kyrkomötet som ska utses från Åland. Denna person ska vara en valbar lekman-namedlem i en församling i landskapet Åland.

3 §. Begränsning av valbarheten. I paragrafen föreskrivs om begränsning av valbarheten för förtroendevalda på alla nivåer av kyrkans förvaltning. Nu finns dessa bestämmelser i kyrkolagen i 5 kap. 4 §, 8 kap. 4 §, 17 b kap. 4 § och 20 kap. 2 §.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att det krävs samtycke till ett förtroendeuppdrag. Att den person som väljs till ett uppdrag ska ge sitt samtycke kan anses vara en begränsning av valbarheten och därför har denna bestämmelse placerats i paragrafen om begränsningar av valbarhet. Kravet på samtycke skulle gälla alla förtroendeuppdrag till skillnad från gällande lag, där samtycke förutsätts endast vid församlingsval samt vid val av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud vid kyrkomötet. Det är inte motiverat att välja någon till ett förtroendeuppdrag mot hans eller hennes vilja. Det föreslås ingen särskild bestämmelse om en persons rätt att vägra ta emot ett förtroendeuppdrag. Om man inte ger sitt samtycke innebär det samtidigt att man vägrar ta emot ett förtroendeuppdrag. Det skulle inte heller längre krävas några särskilda grunder för att vägra ta emot ett uppdrag.

I det föreslagna 2 mom. bestäms i enlighet med gällande lag att den som är anställd hos församlingen inte vid församlingsval får utses till ett förtroendeuppdrag i församlingen. Begreppet "anställd hos" används i 6 kap. 1 § 3 mom., enligt vilket den personal som är anställd hos arbetsgivaren står i ett tjänsteförhållande eller ett arbetsavtalsförhållande. Enligt bestämmelsen kan den som hör till en församlings personal inte väljas till församlingens kyrkofullmäktige eller församlings-

råd. Dessutom föreskrivs att den som är anställd i en kyrklig samfällighet eller i en församling som hör till samfälligheten inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten. Bestämmelsen motsvarar nuvarande lag.

Det föreslagna 3 mom. är delvis nytt. Där föreskrivs om en begränsning av valbarheten till förtroendeuppdrag i stiftet för en person som är anställd vid domkapitlet eller på tjänstens vägnar är medlem av domkapitlet. Den innebär att han inte kan vara medlem i stiftsfullmäktige och ha något annat förtroendeuppdrag i stiftet. En person som är anställd vid kyrkostyrelsen är inte valbar som medlem av kyrkostyrelsen. Dessutom är kyrkostyrelsens kanslichef och ecklesiastikråd är inte valbara som ombud till kyrkomötet.

Enligt gällande kyrkolag 17 b kap. 4 § är en medlem av domkapitlet samt en tjänsteinnehavare eller en heltidsanställd arbetstagare i arbetsavtalsförhållande vid domkapitlet inte valbar till stiftsfullmäktige.

Denna bestämmelse har inneburit att inte heller en lekman-namedlem i ett domkapitel, som är en förtroendevald, har varit valbar till stiftsfullmäktige. Detta har lett till att om en person blivit vald till medlem i stiftsfullmäktige genom val och sedan blivit vald till lekman-namedlem i domkapitlet så har han tvingats avgå som medlem i stiftsfullmäktige.

En medlem i kyrkorådet som på församlingsnivå bereder ärenden för kyrkofullmäktige är valbar också till kyrkofullmäktige. På motsvarande sätt kan en förtroendevald i kyrkostyrelsen samtidigt också vara ombud vid kyrkomötet. Därför bör inte heller inom stiftsförvaltningen valbarheten som medlem i stiftsfullmäktige begränsas för en lekman-namedlem i domkapitlet. På jäv för en medlem i stiftsfullmäktige tillämpas enligt redan gällande kyrkolag 17 a kap. 3 § samma bestämmelser som på jäv för medlem i kyrkofullmäktige. Begränsningen av valbarheten gäller i fortsättningen endast de medlemmar i domkapitlet, vilkas medlemskap baseras på tjänste- eller arbetsavtalsförhållande. Prästassessorerna anses stå i tjänsteförhållande i bi-syssla till domkapitlet. Domprosten är medlem i domkapitlet på grundval av sin tjänstställning.

De begränsningar av valbarheten som gäller kyrkostyrelsens personal skulle inte gälla kyrkostyrelsens ämbetskollegium. Medlemskapet i kollegiet baserar sig på tjänsteinnehavarens ställning och medlemmarna är således inte förtroendevalda.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs om begränsningar av en prästs valbarhet på motsvarande sätt som i 5 kap. 4 § i gällande lag. Inga innehållsmässiga ändringar i paragrafen föreslås men dess ordalydelse har ändrats. Förlust av valbarhet för förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet baserar sig på domkapitlets beslut eller domstolsbeslut om avsättning. Förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet är medlemskap i stiftsfullmäktige samt verksamhet som ombud vid kyrkomötet. En prästs valbarhet för prästerliga förtroendeuppdrag är dessutom bunden till särskilda förutsättningar för valbarhet, om vilka föreskrivs i det föreslagna 2 § 2 mom.

4 §. Förlust av valbarhet och avgång från förtroendeuppdrag. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om förfarandet när en medlem i ett organ förlorar sin valbarhet under mandatperioden och bör befrias från förtroendeuppdraget. Om beslutanderätten, dvs. om vilket organ som fattar beslutet om befriande från förtroendeuppdrag, bestäms i 6 §. Dessutom föreskrivs att en förtroendevald inte förlorar sin valbarhet till ett organ om han eller hon i enlighet med 3 § 2 och 3 mom. tillfälligt anställs för högst sex månader. Medan anställningen fortgår får han eller hon dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag. Bestämmelsen gäller församlingar, stift och kyrkans centralförvaltning. I gällande lag gäller bestämmelsen endast församlingarnas förvaltning, och det har inte föreskrivits om t.ex. en medlem i stiftsfullmäktige förlorar sin valbarhet om han anställs av domkapitlet för ett tidsbundet anställningsförhållande.

Paragrafens 2 mom. föreskriver om en förtroendevalds möjlighet att begära avsked från ett förtroendeuppdrag. Av giltiga orsaker kan en förtroendevald avgå från ett förtroendeuppdrag under mandatperioden. Om orsaken är giltig bedöms av det organ som fattar beslutet. Det kunde också vara en giltig orsak att en persons samtycke inte har begärts.

5 §. Avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag. I denna paragraf finns bestämmelser om de fall då en persons handlande antingen i förtroendeuppdraget eller utanför förtroendeuppdraget är sådant att det gör det ifrågasatt om personen kan vara förtroendevald inom kyrkan.

Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 40 och 41 § i kommunallagen gäller förtroendevalda på alla nivåer inom kyrkans förvaltning.

Paragrafens 1 mom. gäller tjänstebrott som en förtroendevald har gjort sig skyldig till i sitt uppdrag eller annat förfarande i strid med den förtroendevaldas skyldigheter. En förtroendevald kunde dock inte avskedas på den grund att han eller hon inte deltagit i möten. Avstängning från förtroendeuppdrag vore möjlig om försummelsen uppfyller rekvisitet för tjänstebrott. Dessutom anges skyldighet att ingripa i den förtroendevaldas handlande genom inlämnande av brottsanmälan till vederbörande myndighet. Den förtroendevalda kan för den tid undersökning eller rättegång pågår avstängas från förtroendeuppdraget.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om eventuella påföljder av en förtroendevalds brottsliga handlingar utanför förtroendeuppdraget. Om en förtroendevald har åtalats för ett brott vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att han eller hon inte kan sköta sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter, kan han eller hon avstängas från förtroendeuppdraget under den tid rättegången pågår. Det borde från fall till fall bedömas om brottet leder till avstängning från förtroendeuppdraget. Utgångspunkten för bedömningen av vilka följder handlingarna ska ha kan vara bland annat 23 kap. 1 § 2 mom. enligt vilket en förtroendevald ska sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver.

Med stöd av paragrafens 3 mom. kan en förtroendevald skiljas från förtroendeuppdraget om han eller hon efter att valet förrättats genom ett beslut som fått laga kraft har dömts till fängelse i minst sex månader. Sådana situationer är sällsynta inom kyrkan, men dock möjliga. Den brottsliga handlingen kan ha begåtts medan den förtroendevalda skött sitt uppdrag eller utanför det.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att ett beslut om avstängning från förtroendeuppdrag i de fall som avses i paragrafens 1 och 2 mom. kan verkställas omedelbart utan att man behöver vänta på att besvärstiden går ut. Det organ som beslutar om avstängningen har prövningsrätt när det gäller verkställandet. Däremot ska ett beslut om skiljande från förtroendeuppdrag verkställas omedelbart.

6 §. Beslutanderätt i ärenden som gäller förtroendevalda. I paragrafen bestäms vilket organ som fattar beslut i ärenden som gäller förtroendevalda. Enligt paragrafens 1 mom. beslutar det organ som har valt den förtroendevalda om befriande, beviljande av avsked, avstängning eller skiljande från ett förtroendeuppdrag. Exempelvis när det gäller en medlem i kyrkorådet beslutar kyrkofullmäktige och när det gäller en medlem i en kommitté vid kyrkostyrelsen beslutar kyrkostyrelsens plenum. I fråga om förtroendevalda som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller val av ombud till kyrkomötet fattas beslutet dock av det organ som den förtroendevalda är medlem av. En medlem av kyrkofullmäktige skulle alltså avstängas av kyrkofullmäktige, en medlem av stiftsfullmäktige avstängs av stiftsfullmäktige och ett ombud vid kyrkomötet av kyrkomötet.

Enligt paragrafens 2 mom. kan ordföranden för ett organ dock fatta ett interimistiskt beslut om att den förtroendevalda ska avstängas innan organet sammanträder. Innan beslutet fattas ska den förtroendevalda höras enligt förvaltningslagen (434/2003). Ordföranden ska omedelbart föra ärendet till organet för avgörande. I organets beslut kan rättelse sökas med stöd av 24 kap. 3 och 4 § i kyrkolagen. Över ordförandens interimistiska beslut får däremot varken yrkas rättelse eller anföras kyrkobesvär. Även om bestämmelserna om begränsning av rätten att yrka rättelse och att anföra besvär huvudsakligen ingår i 24 kap. 14 § i kyrkolagen föreslås att förbudet att söka ändring i ett interimistiskt beslut om avstängning från förtroendeuppdrag på grund av sammanhangets skull intas i paragrafens 2 mom.

7 §. Skötseln av ett förtroendeuppdrag. I paragrafen föreskrivs om skötseln av ett förtroendeuppdrag och val av en ny förtroende-

vald i specialfall. Bestämmelsen motsvarar gällande bestämmelse i kyrkolagen i 25 kap. 11 §. Den har dock preciserats så att möjligheten att avgå från ett förtroendeuppdrag mitt under mandatperioden har beaktats.

Enligt paragrafens 1 mom. kvarstår en förtroendevald i sitt uppdrag den tid för vilken han eller hon har utsetts och också därefter, till dess någon annan har utsetts i stället för honom eller henne. Enligt detta kan organet fortsätta att fungera efter valet fram till att det nya organet inleder sin verksamhet. En förtroendevald ska sköta sitt uppdrag tills ärendet har avgjorts slutgiltigt om valet av förtroendevalda har överklagats, avsked inte har beviljats eller då kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet inte har verkställt kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges valbeslut såsom lagstridigt. Även om besvär lämnas in över val av en förtroendevald börjar den nya förtroendevalda dock sköta sitt uppdrag och sköter det åtminstone tills ärendet avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande bestämmelse i kyrkoordningen 7 kap. 2 § enligt vilken i stället för den som valts genom församlingsval träder en suppleant och i stället för andra förtroendevalda i församlingen ska väljas en ny medlem för den återstående mandatperioden. Det föreslås dock att innehållet i bestämmelsen utvidgas så att den gäller alla nivåer inom kyrkans förvaltning.

I detta moment finns bestämmelser för sådana situationer då en person som valts genom församlingsval, val av medlemmar i stiftsfullmäktige eller val av ombud vid kyrkomötet avlider, förlorar sin valbarhet, får avsked eller avstängs eller skiljs från sitt förtroendeuppdrag. Då ska suppleanten inkallas i hans eller hennes ställe. Suppleant är följande kandidat i samma valmansförening, som inte blivit invald. Till andra förtroendeuppdrag ska däremot en ny förtroendevald väljas för den återstående mandatperioden.

8 §. Representationen för kvinnor och män i olika organ. Till denna paragraf flyttas bestämmelsen i gällande kyrkolag, 25 kap. 10 a §, i vilken ingen ändring av innehållet föreslås. Den motsvarar kvotprincipen i 4 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986). Den kvot på minst 40 pro-

cents representation för vardera könet inom offentlig förvaltning och organ som utövar offentlig makt skulle man enligt bestämmelsen inte kunna avvika från genom avrundning nedåt, om inte något annat följer av särskilda orsaker. Vid beredningen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ansågs att en särskild orsak bland annat kunde vara situationer då det i de tjänste- eller arbetsuppgifter från vilka medlemmarna i organen väljs finns endast män eller kvinnor. I rättspraxis har som särskild orsak att avvika från kvotprincipen också godkänts att medlemskap i ett organ baserar sig på tjänsteställningen. Som särskilda orsaker har däremot inte ansetts medlemmarnas ställning som förtroendevalda, representanter för politiska grupper eller olika organisationer, medlemskap i organ som tidigare skött samma uppgifter eller organets status.

Församlingsval och kyrkoherdeval

9 §. Församlingsval. Församlingsvalen är som nu direkta, hemliga och proportionella. Vid direkt val röstar de röstberättigade direkt på den person som de önskar att ska bli vald för uppgiften. Med valhemlighet avses att inte valmyndigheterna, andra myndigheter eller andra medborgare får veta vem de röstberättigade röst på eller om de lämnat en tom valsedel. Uppgiften om en röstberättigad utnyttjat sin rösträtt eller inte, dvs. röstat, ingår däremot inte i valhemligheten. Att valen är proportionella innebär att för varje kandidat uträknas ett jämförelsetal, som är beroende både av hur många röster kandidaten själv fått och hur man röstar kandidatens vallista fått. Medlemmarna blir invalda i den ordning som deras jämförelsetal visar.

I paragrafens 2 mom. uppräknas de organ som väljs vid församlingsvalen för en fyra års mandatperiod i sänder. Paragrafen motsvarar gällande lag 8 kap. 2 §. Det föreslås att bestämmelserna om fastställandet av valresultatet och jämförelsetalen flyttas till valordningen för kyrkan.

10 §. Undantagsval i en församling. Det föreslås att i denna paragraf föreskrivs om församlingsval som anordnas avvikande från den normala valtidtabellen, vilka i regel förrättas som så kallade pappersval. Paragrafen

innehåller bestämmelser om hur fördelningen av platserna i de nya organen räknas, samt hur man ska förfara när man vid uträkningen av resultatet av pappersvalen konstaterar att den person som blivit vald inte längre är valbar. Dessutom bestäms i paragrafen hur lång mandatperioden för de förtroendevalda som valts genom extra val är.

Enligt paragrafens 1 mom. är huvudregeln att kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet bildas utifrån resultatet i det föregående valet. Pappersval förrättas av valnämnden om en ändring av församlingsindelningen genomförs under valperioden, om församlingen ansluter sig till en kyrklig samfällighet eller utträder ur den eller om den kyrkliga samfälligheten upplöses. Då en ändring av församlingsindelningen eller en kyrklig samfällighet planeras utreder man samtidigt om det är tekniskt möjligt att förrätta ett tekniskt val. Bestämmelsen avviker från gällande bestämmelse genom att det skulle bli möjligt att utan särskilt beslut av kyrkostyrelsen förrätta ett pappersval alltid när det är valtekniskt möjligt. Pappersval skulle vara möjliga åtminstone vid val av kyrkofullmäktige eller gemensamt kyrkofullmäktige då 1) då självständiga församlingar slås samman utan att de dras in och en ny församling grundas i stället för dem, 2) en självständig församling slås samman med en annan, mottagande församling, 3) en självständig församling ansluts till en kyrklig samfällighet, 4) en församling i en kyrklig samfällighet ansluter sig till en annan kyrklig samfällighet, 5) en församling i en kyrklig samfällighet utträder och blir en självständig församling, 6) kyrkliga samfälligheter slås samman, eller 7) en kyrklig samfällighet upplöses så att det bildas två eller flera nya kyrkliga samfälligheter. Dessutom kan då en församling gå med i en kyrklig samfällighet på basis av det tidigare valet av kyrkofullmäktige bilda ett församlingsråd.

Att förrätta valen tekniskt som pappersval är en ändamålsenlig lösning oberoende av när under valperioden ändringen av församlingsindelningen eller den kyrkliga samfälligheten genomförs. I början av valperioden finns färskt valresultat att tillgå, medan det igen i slutet av valperioden inte är ändamåls-

enligt att förrätta extra val på grund av att den återstående valperioden är så kort.

Enligt paragrafens 2 mom. kan man bli tvungen att förrätta extra val till exempel i sådana situationer då en församlings område som en följd av kommunsammanslagningar fördelas på flera kommuners område, då det kan visa sig vara omöjligt att sammanställa de nya organen på basis av resultaten av föregående val. Extra val kan också förrättas då någon av de församlingar som berörs av ändringen av församlingsindelningen yrkar på det. Det kan också visa sig vara omöjligt att bilda nya kyrkliga organ på grundval av resultatet av föregående val, om organen bildats utan val genom så kallade sänjval.

Beslutet om förrättande av extra val fattas av kyrkostyrelsen. Dessutom bestäms i enlighet med gällande lag 8 kap. 5 § att kyrkostyrelsen ska ha möjlighet att besluta att extra val inte förrättas när ändringen är obetydlig eller den återstående mandatperioden är kort. Kyrkostyrelsen kan också bestämma att kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller tidigare gemensamma kyrkofullmäktige utgör gemensamma kyrkofullmäktige för den kyrkliga samfälligheten. En sådan situation uppstår bland annat då en församling utan att kommunindelningen ändras delas antingen geografiskt eller språkligt, och den måste då bilda en kyrklig samfällighet. Om en mycket liten församling går samman med en stor kyrklig samfällighet eller om en församling som sedan tidigare ingår i en kyrklig samfällighet delas behöver val inte heller nödvändigtvis ordnas. Väsentligt i dessa situationer är att förändringen hela tiden gäller samma medlemsunderlag, som redan har en representation i olika organ. Att förrätta extra val i dessa fall är inte ändamålsenligt. Kyrkostyrelsen kan av ändamålsenlighetsskäl besluta att val inte heller ska förrättas i en situation då någon församling yrkat på val.

I paragrafens 3 mom. bestäms i enlighet med gällande princip att då en församling slås samman med en annan församling fördelas mandatet i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet mellan församlingarna på samma sätt som platserna i det gemensamma kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet. Då får alltså varje församling först två eller ett mandat och de återstående mandatet för-

delas mellan församlingarna i förhållande till församlingarnas folkmängd.

I paragrafens 4 mom. bestäms i enlighet med gällande lag att om en person som finns upptagen i den namnserie som bildats på grundval av resultaten från föregående val inte längre är valbar ska han eller hon i det nya organet ersättas av den följande personen i namnserien. Förlust av valbarhet är möjlig bland annat i sådana situationer då en ändring av församlingsindelningen sker över kommungränserna och en förtroendevald är tjänsteinnehavare i en församling som avsluts.

Enligt paragrafens 5 mom. varar mandatperioden för de förtroendevalda som utsetts vid extra församlingsval till utgången av den löpande valperioden. Om valet förrättas under valperiodens sista år fortsätter mandatperioden till utgången av följande valperiod och egentliga församlingsval ordnas inte.

11 §. Kyrkoherdeval. Huvudregeln är att kyrkoherden väljs enligt 1 mom. genom direkt val av församlingens röstberättigade medlemmar.

Enligt paragrafens 2 mom. kan domkapitlet på begäran av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan domkapitlet besluta att kyrkoherden väljs genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller, i en församling som hör till en kyrklig samfällighet, av församlingsrådet.

I paragrafens 3 mom. bestäms hur begäran om övergång till indirekt val görs då två eller flera församlingar har en gemensam kyrkoherde.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska beslut om förrättande av indirekt val innan tjänsten ledigförklaras. Domkapitlet borde således innan ansökningsförfarandet inleds enligt förvaltningslagen bereda församlingen möjlighet att framföra sin uppfattning i frågan. Ett kommande kyrkoherdeval kan också anses vara ett sådant ärende som församlingen enligt kyrkoordningens 7 kap.

9 § 2 mom. ska ge sina medlemmar tillräcklig information om. Enligt denna bestämmelse ska

Församlingens medlemmar ges tillräcklig information om ärenden av allmänt intresse, som är anhängiga i församlingen och den kyrkliga samfälligheten, om planer på dylika

samt om handläggningen och avgöranden i dessa frågor.

12 §. Rösträtt i församlingsval och direkta kyrkoherdeval. I 1 mom. i paragrafen om rösträtt bestäms om rösträtt vid församlingsval. Rösträtten fastslås på basis av åldern och uppgifterna om personens hemkommun i befolkningsdatasystemet. Åldersgränsen för rösträtt förblir oförändrad och rösträttsåldern ska uppnås senast på valdagen. Rösträtten ska enligt gällande bestämmelse utövas i den församling i vilken den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti valåret. Vallängden bildas genom att de röstberättigades uppgifter plockas ur medlemsregistret. Medlemsregistrets adressuppgifter uppdateras ur befolkningsdataregistret.

Enligt gällande bestämmelse är församlingens närvarande medlemmar, dvs. de som har sin hemkommun i Finland, röstberättigade. Vid församlingsval som förrättas på nytt på grund av besvär och vid extra församlingsval utövas rösträtten i den församling i vilken motsvarande anteckning har gjorts senast 70 dagar före valdagen.

I det föreslagna 2 mom. bestäms om rösträtt vid kyrkoherdeval. Alla de medlemmar av kyrkan som senast den första valdagen fyller 18 år, som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är antecknade som medlemmar av församlingen i fråga senast 70 dagar före den första valdagen har rösträtt. Det föreslås inga ändringar av innehållet i bestämmelsen om rösträtt vid kyrkoherdeval.

I paragrafens 3 mom. bestäms att varje röstberättigad har lika rösträtt. Lika rösträtt betyder att varje röstberättigades röst har samma värde.

Val som förrättas i stiftet

13 §. Val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet. I paragrafen bestäms om valen av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet, vilka är proportionella och hemliga. Bestämmelsen motsvarar gällande 20 kap. 3 § 1 mom.

14 §. Rösträtt vid val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet. I paragrafen bestäms om rösträtt vid val av medlemmar av präster och lekmän. Paragra-

fen har i tillämpliga delar formulerats på samma sätt som nuvarande 20 kap. 4 och 5 §, som föreslås att ska sammanslås. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om prästernas rösträtt. Liksom nu skulle de präster som hör till stiftet ha rösträtt. Antalet röstberättigade skulle dock öka eftersom det föreslås att 5 kap. 5 § ändras så att de begränsningar av rösträtten som gäller prästernas ålder slopas.

Paragrafens 2 mom. föreskriver om rösträtt vid valet av lekmanamedlemmar och lekmannaombud. Röstberättigade i en församling är såsom nu lekmanamedlemmarna av kyrkofullmäktige och i en kyrklig samfällighet medlemmarna av församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige. Om samma person är medlem av både församlingsrådet och av gemensamma kyrkofullmäktige, utövas rösträtten i församlingsrådet av hans eller hennes suppleant. Eftersom det i revideringen av valbestämmelserna ingår ett förslag om förhandsröstning vid val av lekmanamedlemmar i stiftsfullmäktige och lekmannaombud till kyrkomötet föreslås att gällande bestämmelse om ordningsföljden för vem som träder i stället för en medlem som har förhinder slopas.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att ledamöter och suppleanter i sametinget inte har rösträtt i det val som nämns i 1 och 2 mom., eftersom de har rösträtt i de val som avses i 15 §.

15 §. Val av lekmanamedlem och lekmannaombud som representerar samerna. Sametinget utser så som särskilt bestäms lekmanamedlemmen av stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift och sameombudet till kyrkomötet.

16 §. Biskopsval och rösträtt. I denna paragraf har samlats de bestämmelser i gällande lag 18 kap. 3 och 4 §, om vilka måste bestämmas i lag. Det föreslås att bestämmelserna om tillsättandet av biskopsämbetet flyttas till kyrkoordningen.

I paragrafens 1 mom. bestäms att biskopsvalen är direkta och hemliga. De röstberättigade röstar direkt på den präst som är uppställd som kandidat i valet, som de önskar att ska bli vald. Valet sker med slutna sedlar.

I paragrafens 2 mom. bestäms om vilka som är röstberättigade och inga ändringar av innehållet i detta moment föreslås. Eftersom församlingarnas lekmanalektoret är förtro-

endevalda i stiftet fastställs deras valbarhet enligt 2 § 2 mom.

I paragrafens 4 mom. bestäms i enlighet med gällande bestämmelse om dem som utöver de röstberättigade som nämns i 1 och 2 mom. har rösträtt i valet.

17 §. Rösträtt vid val av prästassessor och kontraktsprost. Till paragrafens 1 mom. flyttas gällande bestämmelse om rösträtt i 19 kap. 3 §, omformulerad så att den hänvisning till en paragraf som begränsar rösträtten slopas.

I paragrafens 2 mom. bestäms om rösträtt vid valet av kontraktsprost. I detta val har prästerna och lektorerna rösträtt i enlighet med gällande bestämmelse.

18 §. Begränsning av prästernas rösträtt. Det föreslås att bestämmelsen om begränsning av prästernas rösträtt i gällande 5 kap. 4 § 1 m. flyttas till denna paragraf. Prästernas rösträtt är begränsad i de val inom stiftet där en prästtjänst är grund för rösträtten. Till dessa val hör val av medlemmar i stiftsfullmäktige och val av ombud till kyrkomötet samt biskopsval, val av prästassessor och val av kontraktsprost.

Särskilda bestämmelser om förrättande av val

19 §. Församlingens och stiftets valnämnder. Det föreslås att bestämmelserna om valnämnder i gällande 8 kap. 6 § och 17 a kap. 2 § 3 mom. samlas i denna paragraf. Enligt högsta förvaltningsdomstolens avgörande om jäv för medlem i centralvalnämnden (HFD:2013:112) får vid allmänna val en medlem i centralvalnämnden inte vara kandidat eller sådan närstående till en kandidat som avses i förvaltningslagen 28 § 2 mom. Centralvalnämnden fastställer resultatet av allmänna val. Vid kyrkliga val fastställer valnämnderna resultatet. Det är motiverat att man vid kyrkliga val förhåller sig till frågor om jäv på samma sätt som vid allmänna val.

Till paragrafens 1 mom., som föreskriver om val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet, har fogats ordet ”minst” till bestämmelsen om antalet suppleanter i valnämnden. Bland annat när det gäller räkning av förhandsröster i församlingsval kan det vara nödvändigt att väljs fler supple-

anter än egentliga medlemmar. I momentet ingår också en hänvisning till 10 § 1 mom. i detta kapitel, där till församlingens valnämnds uppgifter hör också bildandet av de organ som avses där.

Till det föreslagna 2 mom. har flyttats bestämmelsen i gällande valordning för kyrkan 2 kap. 1 § 2 mom. om möjligheten att dela in församlingen i röstningsområden vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval. Det är församlingens högst beslutande organ, kyrkofullmäktige, och i en kyrklig samfällighet, församlingsrådet, som har rätt att besluta om indelning i röstningsområden. Beslutet måste fattas innan valnämnden tillsätts, så att man kan välja ett tillräckligt antal medlemmar i nämnden och en sektion kan vara beslutför.

I paragrafens 3 mom. bestäms om stiftens valnämnder, vilka tillsätts av domkapiteln för val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet.

20 §. Centralvalnämnd. I paragrafen föreskrivs om centralvalnämnder, som kan tillsättas av gemensamma kyrkorådet i en kyrklig samfällighet. I denna paragraf bestäms också om centralvalnämndens huvudsakliga uppgift.

21 §. Röstlängd. Det föreslås att ordet vallängd som nu används vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval och längden över röstberättigade, som används i andra val, ersätts med uttrycket röstlängd, som bättre beskriver saken. Röstlängden utgör ett sådant personregister som avses i personuppgiftslagen. Om handläggningen av personuppgifter bestäms i grundlagens 10 §, enligt vilken närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

I paragrafen bestäms vilka personuppgifter om de röstberättigade som ska antecknas i röstlängden. Röstlängder uppgörs vid församlingsval, direkt kyrkoherdeval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet och vid andra val som förrättas i stiftet. Det föreslås att närmare bestämmelser om uppgörande av röstlängder tas in i valordningen för kyrkan.

Enligt paragrafen ska i röstlängden antecknas de personer som röstberättigade i respektive val, deras personbeteckning, adress och antal samt vid behov röstningsområdet. En röstberättigads adress får dock inte antecknas

i röstlängden om denna uppgift ska hållas hemlig enligt 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (spärmarkering). I röstlängden ska finnas utrymme för anteckningar om utövandet av rösträtten samt för anmärkningar. Bestämelsen motsvarar nuvarande bestämmelser om församlingsval i valordningen för kyrkan, vilken dock måste anses alltför knapphändig. För att identifiera personerna i röstlängden bör också personbeteckningen anges. Personbeteckningen tas dock bort från den lista som finns till allmänt påseende för granskning av rösträtten.

22 §. *Självrättelse av röstlängd.* Den föreslagna bestämmelsen är ny och motsvarar 26 § i vallagen. Eftersom det är en bestämmelse som gäller förvaltningsförfarande föreslås det inte att den placeras i anslutning till bestämmelserna om ändringssökande.

I paragrafens 1 mom. bestäms om valnämndens möjlighet att som självrättelse göra ändringar i uppgifterna i röstlängder som uppgjorts för församlingsval och direkt kyrkoherdeval. Valnämnden kan lägga till en person i röstlängden, anteckna att personen saknar rösträtt eller rätta felaktiga uppgifter om personen. Vid församlingsval ska ändringarna göras senast den 16:e dagen före valdagen före klockan 16, dvs. innan röstlängden vinner laga kraft. Också vid kyrkoherdeval föreslås en motsvarande tidpunkt. Självrättelse kunde då göras senast fredagen före den sista valprovsdagen. Denna tidpunkt har valts därför att eventuella besvär över självrättelse då skulle hinna behandlas i förvaltningsdomstolen före valdagen. Ändringar kan behandlas också vid valnämndens andra möten som hålls före ovannämnda tidpunkt.

Valnämnden kunde lägga till en person som felaktigt har utelämnats ur röstlängden – exempelvis på grund av någon medlemsregisterteknisk orsak –, eller en person som har inträtt i kyrkan efter de bestämda dagar som avses i 12 §. Endast den som skrivit in sig som medlem i kyrkan och som uppfyller de andra villkoren för rösträtt kunde läggas till röstlängden efter den utsatta tiden. Uppgiften i röstlängden om en röstberättigads hemkommun måste anses felaktig då den röstberättigades flyttningsanmälan, enligt vilken han eller hon flyttat från en församling till en

annan före den bestämda dag som avses i 12 §, kommer till kyrkoherdeämbetet eller centralregistret efter de bestämda dagarna.

Det kan antecknas i röstlängden att en person saknar rösträtt bland annat då en person som saknar rösträtt felaktigt har intagits i röstlängden, till exempel av medlemsregistertekniska orsaker eller om personen efter att röstlängden uppgjorts har avlidit eller dödsförklarats. Också en person som trätt ut ur kyrkan efter de bestämda dagar som avses i 12 §, kan i röstlängden antecknas sakna rösträtt. Att en person i röstlängden antecknas saknas rösträtt betyder i praktiken att personens uppgifter i längden passiveras och för honom antecknas i registret ”ingen rösträtt” och t.ex. ”avlidit” eller ”utträtt ur kyrkan”. Personens uppgifter ska dock inte tas bort ur registret och de skulle fortfarande finnas tillgängliga i registret.

Om personen antecknas sakna rösträtt i röstlängden, ska ett skriftligt beslut om detta fattas och beslutet delges personen i fråga på det sätt som bestäms i 24 kap. 11 § 1 mom. Skriftligt beslut fattas dock inte om personen har avlidit eller dödsförklarats efter att röstlängden har upprättats. Däremot borde ett beslut skickas t.ex. till en person som skrivit ut sig ur kyrkan.

Om en person läggs till i röstlängden, ska ett meddelande om detta utan dröjsmål skickas till personen. Man kan informera om detta t.ex. genom att skicka ett sådant meddelandekort som avses i valordningen för kyrkan 2 kap. 11 §. En person som har anslutit sig som medlem av kyrkan har i församlingsval rösträtt i den församling till vilken han eller hon har anslutit sig. Detta innebär ett undantag från de dagar som bestäms i 12 §. I övrigt bestäms villkoren för rösträtt enligt 12 §.

Om någon annan felaktig anteckning om en person i röstlängden korrigeras, ska detta delges personen i fråga utan dröjsmål. Något behöver dock inte ges om det inte är uppenbart onödigt. Inget meddelande behöver t.ex. ges om det är fråga om mindre skrivfel eller motsvarande.

23 §. *Röstlängdens laga kraft.* I denna paragraf bestäms tidpunkten för när röstlängden vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval vinner laga kraft. Bestämelsen motsvarar

vallagens 28 §. Juridiskt är det inte nödvändigtvis fråga om laga kraft utan om att den förteckning som avses i paragrafen ska iakttagas oförändrad oberoende av ett eventuellt ändringssökande. Vid församlingsval vinner röstlängden laga kraft enligt detta den 16:e dagen före valdagen klockan 16. Vid direkt kyrkoherdeval vinner röstlängden laga kraft den 16:e dagen före den första valdagen klockan 16. Att röstlängden vinner laga kraft förutsätter inga särskilda åtgärder eller beslut, utan det sker direkt med stöd av denna bestämmelse. Efter detta får inte heller nya anteckningar i röstlängden göras, om det inte är fråga om anteckningar på grund av beslut som fattats av förvaltningsdomstolen på grund av besvär.

En röstlängd som vunnit laga kraft ska i regel följas oförändrad. Även om det felaktigt antecknats i längden att en person har rösträtt kan man inte längre på röstningsstället förhindra att han röstar. Röstlängden vinner laga kraft utan hinder av att besvär som anförts mot röstlängden ännu är anhängiga vid förvaltningsdomstolen.

Till paragrafens 2 mom. har dessutom flyttats den bestämmelse från 24 kap. 7 § enligt vilken den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad dock ska få utöva sin rösträtt.

24 §. Ordningen på röstningsställena. Paragrafen motsvarar 2 kap. 14 § i gällande kyrkolag. Bestämmelsen har dock förtydligats och dess innehåll motsvarar 72 § i vallagen. Bestämmelsen gäller i första hand församlingsval och direkt kyrkoherdeval, som ordnas som direkta folkval, men den kan också i tillämpliga delar tillämpas vid stiftsval till exempel vid valmöten som ordnas av kontraktprostarna.

I paragrafen förbjuds sådana handlingar som är ägnade att störa valförrättningen. På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, sättas upp anslag eller delas ut tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök till det. Valnämnden har dessutom rätt att utfärda närmare bestämmelser för att trygga valhemligheten och för att röstningen ska förlöpa störningsfritt.

Om främjande av allmän ordning och säkerhet föreskrivs i ordningslagen (612/2003). I lagens 3—7 § förbjuds äventyrande av ordning och säkerhet och orsakande av störning. Kyrkor, församlingshus och köpcentra, där församlingsval förrättas antingen på förhand eller på den egentliga valdagen, är sådana allmänna platser som avses i ordningslagen och där sådan störande verksamhet som avses i lagen inte får utövas.

Ordningsvakter som utses enligt ordningslagen eller polisen kan använda de åtgärder som lagen tillåter för att avlägsna störningarna.

Även om ordningslagen gäller också ställen där kyrkliga val förrättas kan ordningslagens bestämmelser ändå inte anses vara tillräckligt uttömmande när det gäller själva röstningssituationen. Därför bör valnämnderna, liksom i den allmänna vallagstiftningen ges rätt att utfärda föreskrifter för att ordningen ska kunna upprätthållas och röstningen löpa störningsfritt.

Bestämmelsen i paragrafen begränsar den yttrandefrihet som föreskrivs i 12 § i grundlagen, men detta kan anses nödvändigt med tanke på upprätthållandet av ordningen på valplatsen. Valnämnden ska särskilt se till att valhemligheten besvaras på röstningsstället. Offentligheten i röstningsförrättningen begränsas till de röstberättigades rätt att komma till vallokalen och rösta där. Dessutom har ansetts att utomstående inte har rätt att vara närvarande i den egentliga vallokalen under den tid valförrättningen pågår. Bestämmelsen om upprätthållande av ordningen gäller förutom själva röstningsstället också dess omedelbara närhet. Vad som ska anses vara röstningsställets omedelbara närhet måste avgöras från fall till fall, med beaktande av omständigheterna.

24 kap. Underställning och ändrings-sökande

7 §. Rätt att framställa rättelseyrkande och besvärsmått i fråga om röstlängd. Det föreslås att gällande paragraf ändras så att bestämmelsen om kyrkoherdens rätt att söka ändring i röstlängden slopas såsom onödig, eftersom det föreslås att valnämnden får rätt att själv rätta fel i röstlängden. Det föreslås

också att ordet vallängd i rubriken ändras till röstlängd.

I paragrafens 1 mom. bestäms, liksom i den allmänna vallagstiftningen, att den som anser att han eller hon obehörigen utelämnats ur röstlängden i församlingsval och direkt kyrkoherdeval eller att en anteckning om honom eller henne är oriktig får yrka rättelse och anföra besvär.

Det föreslås att begränsningen av grunden för rättelseyrkan slopas. Inte ens en röstberättigad medlem kan yrka rättelse av längden på en grund som strider mot den föreslagna bestämmelsen i 23 kap. 12 §. Däremot skulle han eller hon kunna hänvisa till en omständighet, på basis av vilken valnämnden kan göra en själv rättelse. Då kunde en person kräva själv rättelse på den grund att han eller hon har blivit medlem i kyrkan efter de utsatta dagar som avses i nämnda bestämmelse.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om förvaltningsdomstolen skyldighet att före valförrättningen i brådskande ordning fatta beslut med anledning av besvär som anförts över valnämndens beslut och sända uppgift om beslutet till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden. Dessutom bestäms att valnämnden ska införa nödvändiga anteckningar i röstlängden med anledning av beslutet. Enligt förvaltningsdomstolens beslut ska till exempel en person införas i röstlängden eller hans eller hennes uppgifter ändras. Om besvaren avslagits eller inte utretts borde också om detta beslut vid behov göras en anteckning. Anteckning kunde också göras på det sätt som avses i 23 kap. 23 § i en röstlängd som vunnit laga kraft.

Det föreslås att bestämmelsen i gällande paragraf om att röstlängden ska följas och om rätten att rösta för en person som visar upp ett positivt beslut av förvaltningsdomstolen flyttas till 23 kap. 23 §, eftersom det mera är fråga om en bestämmelse som gäller förrättande av val än om ändringssökande.

7 a §. Rätt att anföra besvär över fastställandet av valresultatet. Bestämmelsen motsvarar 101 § i vallagen. Den gäller församlingsval, direkt kyrkoherdeval, val av medlemmar i stiftsfullmäktig och val av ombud till kyrkomötet samt biskopsval.

Enligt paragrafens 1 mom. skulle den som är part i valet genom besvär få söka ändring i

beslutet om fastställandet av valresultatet på den grund att beslutet strider mot lag. Vem som är part definieras i 6 § 1 mom. På samma grund har en kandidat som varit uppställd i valet och vid församlingsval, val av medlemmar i stiftsfullmäktig och val av ombud till kyrkomötet samt biskopsval också den valmansförening som ställt upp kandidaten besvär rätt. Med att beslutet strider mot lag hän de visas till laglighetsgrunder som bestäms i 4 § 2 mom.

Beslut som gäller åtgärder vid beredning av val och förrättande av omröstning, i vilka inte särskilt kan sökas ändring, kan utredas först i samband med besvär över val. På så sätt skulle till exempel en person som sökt en kyrkoherdetjänst men inte uppställts som kandidat kunna söka ändring i beslutet om fastställande av valresultatet.

Dessutom får varje person som är röstberättigad i valet samt i församlingsval och direkt kyrkoherdeval en församlingsmedlem genom besvär söka ändring i beslutet på den grund att valet har förrättats i felaktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet.

Då rösträtten exempelvis vid församlingsval fastställs på grundval av uppgifterna den 15 augusti kan den person som utövat sin rösträtt då valresultatet fastställs redan vara medlem i en annan församling. Av denna orsak måste både den som utövat sin rösträtt och församlingsmedlemmar ha besvär rätt.

Valen av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet förrättas stiftsvis, och då gäller rösträtten också stiftsvis.

9 §. Tiden för överklagandet. I paragrafens 2 och 3 mom. föreslås rättelser av teknisk natur i hänvisningsbestämmelserna. När det gäller den plats till vilken handlingarna ska lämnas in har utom pastorsexpeditionen tillagts något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden beslutar om. Då centralregister börjar bli vanligare kan det hända att en församling inte nödvändigtvis har en byrå eller ett kansli som entydigt kunde kallas pastorsexpedition. Om det inte finns någon pastorsexpedition utser den valnämnd som fungerar som församlingens valmyndighet den plats där handlingarna ska lämnas in.

11 a §. *Delgivning av beslut om fastställandet av valresultatet.* Enligt den bestämmelse som ansluter sig till den nya 7 a § som föreslås, ska beslutet om fastställandet av resultatet av ett direkt kyrkoherdeval delges part på det sätt som bestäms om delgivning av beslut. Parter i direkt kyrkoherdeval är de personer som sökt tjänsten. När det gäller församlingsval och direkt kyrkoherdeval sker delgivningen också till församlingsmedlemmar såsom i övrigt bestäms om delgivning och tidpunkten för delgivning.

De röstberättigade, valmansföreningarna och kandidaterna i församlingsval, val av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet samt biskopsval anses ha fått del av beslutet när domkapitlets protokoll har lagts fram offentligt. Med röstberättigade avses de röstberättigade i valet som avses i momentet, vilka till exempel vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval på grund av att de flyttat från en församling till en annan kan vara andra personer än medlemmar av församlingen.

Om framläggande av valnämndens protokoll och protokoll om fastställande av val i domkapitel bestäms i 25 kap.3 §.

12 §. *Behörig förvaltningsdomstol.* Enligt den föreslagna bestämmelsen i 23 kap. 6 § kan kyrkomötet skilja en förtroendevald från sitt uppdrag och enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i detta kapitel kan ändring i beslutet sökas. Om inte kyrkolagen särskilt föreskriver om behörig förvaltningsdomstol vid behandling av besvär över kyrkomötets beslut fastställs den behöriga förvaltningsdomstolen enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen. Vid tillämpningen v 12 § i förvaltningsprocesslagen delas myndigheterna in i regionala och landsomfattande. Med beaktande av denna utgångspunkt kunde det vara oklart hur den behöriga förvaltningsdomstolen ska fastställas vid sökande av ändring i kyrkomötets beslut.

Därför föreslås att det bestäms att Helsingfors förvaltningsdomstol är behörig förvaltningsdomstol och besvären riktas till Helsingfors förvaltningsdomstol.

14 §. *Begränsning av rätten att yrka rättelse och att anföra besvär.* Det föreslås att paragrafens 1 mom. 1 punkten ändras så att ändring kan sökas i beslut av kyrkomötet

som fattats med stöd av 23 kap. 6 §. I beslut av församlingens organ och stiftsfullmäktige kan ändring sökas redan enligt gällande bestämmelser.

I paragrafens 1 mom. 3—6 punkterna föreslås ändringar av teknisk karaktär, som föranleds av propositionen. Samtidigt föreslås att paragrafens 4 mom. upphävs, eftersom besvärsförbudet angående det valförslag som uppgörs vid direkt kyrkoherdeval föreslås flyttas till 1 mom. 4 punkten.

Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i paragrafens 1 mom. 3 punkten ändras så att den motsvarar lagförslaget. Enligt paragrafens 1 mom. 4 punkten får ändring inte sökas i beslut av domkapitlet i ärenden som gäller tidpunkten för undantagsval i en församling samt tidpunkterna för åtgärder som ansluter sig till valet. Om dessa åtgärder av domkapitlet bestäms i valordningen för kyrkan 2 kap. 3 § 3 mom. och 55 § 1 mom. Ändring kan inte heller sökas i sådana beslut av domkapitlet som gäller valförslag, tidpunkten för valet och tidpunkterna för avgivande av valprov Lag vid direkt kyrkoherdeval. Likaså kan ändring inte sökas i beslut som domkapitlet måste ge i sådana situationer då ett valförslag är bristfälligt eller annars måste ändras. Valförslaget måste ändras bland annat i sådana situationer då en kandidat i valet förlorar sin valbarhet innan valet förträts. Alla ovannämnda beslut är förberedande åtgärder och nödvändiga för att ett val ska kunna förträts och därför är det motiverat att ändring inte separat kan sökas i dem. Annars görs i denna punkt en teknisk ändring som gäller direkt kyrkoherdeval då bestämmelserna flyttas från 8 kap. 1 § till 23 kap. 11 §.

Enligt 5 punkten i momentet kan ändring inte sökas i ett valnämndsbeslut om att lämna stiftelseurkund utan prövning, slutliga avgöranden, efter ett rättelseyrkande, om stiftelseurkunder för valmansföreningar, uppgörande av kandidatlistor, röstningsställan, valfunktionärer och valbiträden samt räknare av förhandsröster. Om dessa åtgärder av valnämnden bestäms i valordningen för kyrkan 2 kap. 17, 19 och 22 §. Det är fråga om åtgärder som gäller förberedelse för val och det är därför motiverat att ändring inte kan sökas separat i dessa beslut.

I 6 punkten i momentet föreslås en ändring av teknisk natur, som beror på att ordet vallängd ersatts med röstlängd.

25 kap. Kompletterande stadganden

3 §. Framläggande av protokoll. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det bestäms att protokoll över sådana beslut av organ eller tjänsteinnehavare) över vilka en församlingsmedlem kan framställa rättelseyrkande eller kyrkobesvär ska hållas offentligt framlagda. I bestämmelsen räknas inte längre upp vilka organ det är fråga om. Också stiftets valnämnd måste anses höra till de organ som avses i momentet. Resultatet av direkta kyrkoherdeval publiceras inte heller längre utan delgivningen till församlingens medlemmar sker genom att valnämndens protokoll hålls offentligt framlagt.

I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. där det bestäms att stiftets valnämnds protokoll över fastställandet av resultatet av valen av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet ska hållas offentligt framlagda. Likaså ska domkapitlets protokoll över fastställandet av valresultatet i biskopsval hållas offentligt framlagda på domkapitlets anslagstavla. Nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom.

8 a §. Röstlängdens offentlighet. Uppgiften om att medlemskap i en församling visar en persons religiösa övertygelse. En sådan uppgift hör till de känsliga uppgifter som avses i 16 § i personuppgiftslagen. Uppgifter om en medlem får alltså överlåtas till en tredje person endast med medlemmens samtycke eller med stöd av lag. Därför är en särskild bestämmelse om röstlängdens offentlighet nödvändig. Det är ändamålsenligt att definiera röstlängdens offentlighet både vid församlingsval och vid direkt kyrkoherdeval på samma sätt som offentlighet för den vallängd som görs upp för val av sameting, enligt 25 a § i sametingslagen (974/1995).

Vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval skulle röstlängden vara offentlig endast under en särskilt föreskriven tid. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 8 § i valordningen för kyrkan skulle röstlängderna för dessa val utan personbeteckningar hållas framlagda för kontroll under övervakning

minst fyra timmar under två dagar som fastställs i bestämmelsen.

Var och en skulle ha rätt att läsa röstlängden under den tid den hålls framlagd till påseende, men utgivandet av uppgifter ur röstlängden begränsas på grund av uppgifternas natur.

En vallängd eller röstlängd är ett dokument som kan jämföras med myndigheters personregister, ur vilket enligt 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) uppgifter får lämnas ut i form av en kopia endast om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att använda sådana personuppgifter. Uppgifter om en persons religiösa övertygelse är enligt personuppgiftslagen känsliga uppgifter, som får registreras, lämnas ut eller annars behandlas endast i särskilda situationer som bestäms i lagen. Eftersom rätten att behandla uppgifter om religiös övertygelse (medlemskap i en församling) är begränsad i lag är det motiverat att kopior av den inte ges ut och att den inte heller inte får lämnas ut för kopiering eller fotografering. Avsikten är dock inte att genom denna bestämmelse begränsa rätten att få uppgifter för dem som är behöriga. För att göra detta tydligt föreslås därför för att en bestämmelse om detta tas in i paragrafens 2 mom. Sekretessplikten hindrar inte att uppgifter ur röstlängden lämnas ut till den som behöver dem för att reda ut sin rösträtt.

Vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval uppgörs röstlängden på basis av uppgifterna i kyrkans medlemsdatasystem. Om medlemsdatasystemet och behandlingen av uppgifter i detta bestäms i 16 kap.

Paragrafens 3 mom. gäller utom röstlängder vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval också röstlängder vid andra kyrkliga val, exempelvis val av medlemmar i stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet samt biskopsval. I dessa val är stiftets präster och församlingarnas förtroendevalda röstberättigade. I biskopsval kan rösträtten basera sig på tjänsteställning. Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt avgörande från 2007 (19.2.2007, dnr 2225/4/15) ansett att förteckningen över dem som förrättar biskopsval är ett offentligt dokument. Därför regleras behandlingen av förteckningen över

röstberättigade i dessa val av vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet och personuppgiftslagen.

10 a § och 11 §. Det föreslås att dessa paragrafer upphävs och sakinnehållet flyttas till 23 kap.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I samband med behandlingen av det lagförslag som ingår i denna proposition beslutade kyrkomötet ändra 5, 6 och 7 kap. i kyrkoordningen samt stifta en ny valordning för kyrkan. Enligt kyrkomötets beslut träder ändringen av kyrkoordningen och valordningen i kraft samma dag som den lag som föreslås i denna proposition.

3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, men senast den 1 augusti 2014. Avsikten är att de nya bestämmelserna ska kunna tillämpas vid det församlingsvalet som ordnas hösten 2014.

Det föreslås att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet iakttas om valdagen vid församlingsval eller första valdagen vid direkt kyrkoherdeval infaller innan 70 dagar har förflutit sedan denna lag trädde i kraft. På motsvarande sätt föreslås att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet iakttas om biskopsval förrättas innan fem månader har förflutit sedan denna lag trädde i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 76 § i grundlagen finns i kyrkolagen bestämmelser om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning. Enligt 80 § i grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Därför föreslås i propositionen att i 1—7 § i 23 kap. i kyrko-

lagen föreskrivs om kyrkans förtroendevalda, deras valbarhet, begränsning och förlust av valbarhet samt om skötseln av förtroendeuppdrag. I 23 kap. i kyrkolagen föreskrivs också om kyrkliga val och om rösträtt och begränsning av rösträtt. Dessa bestämmelser hänför sig till 14 § 4 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt propositionen bestäms om innehållet i röstlängder i 21 § i 23 kap. Enligt 11 § i personuppgiftslagen är uppgifter om en persons religiösa övertygelse känsliga uppgifter. Medlemskap i en församling måste således anses som en känslig uppgift. Av denna orsak föreslås en ny bestämmelse i 8 a § i 25 kap. om laga kraft för röstlängd vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval.

Enligt 12 § i grundlagen har var och en yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. För att trygga att valförrättningen förlöper störningsfritt är det dock nödvändigt att begränsa yttrandefriheten på röstningsställena. I den föreslagna 24 § i 23 kap. ingår huvudregeln om ordningen och upprätthållandet av ordningen på röstningsställena.

Enligt 21 § i grundlagen ska rätten att söka ändring tryggas genom lag. I de föreslagna 7, 7 a, 9 och 11 a § i 24 kap. bestäms om rätten att söka ändring i röstlängder samt i beslut om fastställande av valresultat. Genom de föreslagna bestämmelserna korrigeras brister i den nuvarande lagen när det gäller rätten att söka ändring i beslut om fastställande av valresultat.

Lagförslaget kan inte anses innehålla bestämmelser som strider mot grundlagen, varför behandlingen kan ske i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av kyrkolagen**

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut

upphävs i kyrkolagen (1054/1993) 5 kap. 4 §, 7 kap. 2 § 3 mom. och 3 §, 8 kap., 9 kap. 2 § 2 mom., 17 b kap. 4 §, 18 kap. 3, 4 och 4 a §, 19 kap. 3 §, 20 kap. 2, 4—6 och 6 a §, 24 kap. 14 § 4 mom. samt 25 kap. 10 a och 11 §,

av dem 5 kap. 4 § sådan den lyder i lag 1008/2012, 7 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 689/2008, 17 b kap. 4 §, 19 kap. 3 §, 25 kap. 10 a och 11 § sådana de lyder i lag 1274/2003, 18 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 936/1996, 201/2000, 1274/2003, 821/2004 och 236/2006, 4 § sådan den lyder i lagarna 201/2000 och 1008/2012, 4 a § sådan den lyder i lag 201/2000, 20 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i 1164/1999, 5 § sådan den lyder i lagarna 987/1994 och 1164/1999, 6 a § sådan den lyder i lag 1164/1999 samt 24 kap. 14 § 4 mom. sådant det lyder i lag 797/2013,

ändras 5 kap. 5 §, rubriken för 7 kap. 2 §, rubriken för 9 kap. 2 §, 17 a kap. 2 §, 19 kap. 11 §, 20 kap. 3 §, rubriken för VI avdelningen, 24 kap. 7 §, 9 § 2 och 3 mom., 12 § 1 mom. 2 punkten, 14 § 1 mom. 1 och 3—6 punkten samt 25 kap. 3 § 1 mom.,

av dem 5 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 236/2006 och 1008/2012, 17 a kap. 2 § sådan den lyder i lagarna 1274/2003 och 236/2006, 19 kap. 11 §, 24 kap. 12 § 1 mom. 2 punkten och 14 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 25 kap. 3 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1274/2003, 20 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1164/1999, 24 kap. 7 § sådan den lyder i lag 236/2006 och 797/2013, 9 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 236/2006 samt 14 § 1 mom. 4 och 6 punkten sådana de lyder i lag 797/2013 och 5 punkten sådan den lyder i lag 1008/2012, samt

fogas till lagen ett nytt 23 kap., i stället för det 23 kap. som upphävts genom lag 1008/2012, till 24 kap. nya 7 a och 11 a § och till 25 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 1274/2003, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., samt till kapitlet en ny 8 a § som följer:

5 kap.

7 kap.

Prästämberet**Allmänna stadganden**

5 §

2 §

*Stifts- och prostertillhörighet**Institutioner*

Bestämmelser om prästers stifts- och prostertillhörighet finns i kyrkoordningen.

Fältsbiskopen hör till ärkestiftet och de övriga militärpräster till det stift inom vars område hans eller hennes egentliga tjänsteställe finns.

9 kap.

Kyrkofullmäktige

2 §

Antalet medlemmar i kyrkofullmäktige

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Stiftets organ

Stiftsförvaltningen sköts av biskopen, stiftsfullmäktige, domkapitlet, direktioner och tjänsteinnehavarna vid domkapitlet.

19 kap.

Domkapitlet

11 §

Kontraktsprost

Biskopen och domkapitlet biträds i prosteriets förvaltning av kontraktsprosten, som utses för sex år i sänder bland kyrkoherdarna i prosteriets församlingar.

Domkapitlet utnämner till kontraktsprost-ämbetet någon av de tre kyrkoherdar som har fått de flesta rösterna i valet av kontraktsprost.

20 kap.

Kyrkomötet

3 §

Kyrkomötets mandatperiod

Kyrkomötets mandatperiod börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år.

VI AVDELNINGEN

VAL OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

23 kap.

Förtroendevalda och val*Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet*

1 §

Förtroendevalda

Förtroendevalda är de som valts till ett organ i en församling, en kyrklig samfällighet, ett stift eller kyrkans centralförvaltning eller för något annat förtroendeuppdrag. En tjänsteinnehavare eller arbetstagare som på grundval av sin uppgift är medlem av ett organ är inte en förtroendevald.

De förtroendevalda ska främja kyrkans bästa samt sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver.

2 §

Valbarhet till förtroendeuppdrag

Valbar till förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet är en för kristen övertygelse känd konfirmerad församlingsmedlem som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. Valbarhetsåldern måste ha uppnåtts på valdagen.

Valbar till förtroendeuppdrag i ett stift och i kyrkans centralförvaltning är valbara lekmanamedlemmar i en församling i stiftet och stiftets präster.

Valbar som samemedlem av stiftsfullmäktige och som sameombud vid kyrkomötet är en lekmanamedlem som är röstberättigad vid val till sameting och valbar till förtroendeuppdrag i församlingen.

Valbar som den medlem av stiftsfullmäktige och det ombud vid kyrkomötet som ska utses på Åland är en valbar lekmanamedlem i en församling i landskapet Åland.

3 §

Begränsning av valbarheten

Till förtroendeuppdrag kan utses endast en sådan valbar person som har samtyckt till uppdraget.

Vid församlingsval får den som är anställd hos församlingen inte utses till ett förtroendeuppdrag i församlingen. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet, är den som är anställd i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten.

En person som är anställd vid domkapitlet eller på tjänstens vägnar är medlem av domkapitlet är inte valbar till förtroendeuppdrag i stiftet. En person som är anställd vid kyrkostyrelsen är inte valbar som medlem av kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsens kanslichef och ecklesiastikråd är inte valbara som ombud till kyrkomötet.

En präst som för viss tid har avstängts från prästämbetet är inte valbar till förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet. Om en domstol har dömt en präst till avsättning, är prästen inte valbar till de förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet förän domkapitlet har utfärdat ett nytt tjänsteförordnande för en prästtjänst för honom eller henne.

4 §

Förlust av valbarhet och avsked från förtroendeuppdrag

När en medlem i ett organ förlorar sin valbarhet under mandatperioden befrias han eller hon från förtroendeuppdraget. En förtroendevald förlorar inte sin valbarhet till ett organ om han eller hon anställs i ett anställningsförhållande enligt 3 § 2 och 3 mom. för viss tid dock högst sex månader. Medan anställningen fortgår får han eller hon dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

Av giltiga orsaker kan en förtroendevald avgå från ett förtroendeuppdrag.

5 §

Avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald har gjort sig skyldig till ett tjänstebrott i sitt förtroendeuppdrag eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter ska han eller hon avkrävas en utredning. Om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott ska ärendet utan dröjsmål anmälas till förundersökningsmyndigheten för utredning. Den förtroendevalda kan för den tid undersökning eller rättegång pågår avstängas från förtroendeuppdraget.

Om en förtroendevald har åtalats för ett brott vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att han eller hon inte kan sköta sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter, kan han eller hon avstängas från förtroendeuppdraget under den tid rättegången pågår.

Om en förtroendevald efter att valet förrättats genom ett beslut som vunnit laga kraft har dömts till fängelse i minst sex månader kan han eller hon skiljas från förtroendeuppdraget.

Ett beslut om avstängning från förtroendeuppdrag kan verkställas omedelbart. Ett beslut om skiljande från förtroendeuppdrag verkställs omedelbart.

6 §

Beslutanderätt i ärenden som gäller förtroendevalda

Om befriande, beviljande av avsked, avstängning eller skiljande från ett förtroendeuppdrag beslutar det organ som har valt den förtroendevalda. I fråga om förtroendevalda som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller val av ombud till kyrkomötet fattas beslutet dock av det organ som den förtroendevalda är medlem av.

Ordföranden för ett organ kan dock innan organet sammanträder fatta ett interimistiskt beslut om att den förtroendevalda ska avstängas. Ordföranden ska omedelbart föra ärendet till organet för avgörande. Över ord-

förändens beslut får varken yrkas rättelse eller anföras kyrkobesvär.

7 §

Skötseln av förtroendeuppdrag

En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag den tid för vilken han eller hon har utsetts och också därefter, till dess någon annan har utsetts i stället för honom eller henne. En förtroendevald ska sköta sitt uppdrag tills ärendet har avgjorts slutgiltigt om

- 1) valet av förtroendevalda har överklagats,
- 2) avsked inte har beviljats,
- 3) kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet med stöd av 10 kap. 6 § har vägrat att verkställa kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges valbeslut.

Om en förtroendevald som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller val av ombud till kyrkomötet avlider, förlorar sin valbarhet, beviljas avsked eller avstängs eller skiljs från sitt förtroendeuppdrag, kallas en suppleant i stället för honom eller henne. För andra förtroendeuppdrag ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandatperioden.

8 §

Representationen för kvinnor och män i olika organ

I kyrkans organ, förutom vid kyrkomötet, i stiftsfullmäktige, domkapitlet, kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet, ska kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera, om inte något annat följer av särskilda orsaker.

Församlingsval och kyrkoherdeval

9 §

Församlingsval

Församlingsvalen är direkta, hemliga och proportionella.

Vid församlingsvalen utses medlemmarna av kyrkofullmäktige i en församling eller

medlemmarna av gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet i en kyrklig samfällighet. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i alla församlingar.

10 §

Undantagsval i en församling

Kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet bildas utifrån resultatet i det föregående valet om en ändring av församlingsindelningen genomförs under valperioden, om församlingen ansluter sig till en kyrklig samfällighet eller utträder ur den eller om den kyrkliga samfälligheten upplöses.

Extra val förrättas om ett förfarande enligt 1 mom. inte är möjligt eller någon församling yrkar på val. När ändringen är obetydlig eller den återstående mandatperioden är kort, kan kyrkostyrelsen bestämma att extra val inte ska förrättas eller att kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller det tidigare gemensamma kyrkofullmäktige utgör gemensamt kyrkofullmäktige för den kyrkliga samfälligheten.

Om en församling slås samman med en annan församling fördelas mandatet i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet mellan församlingarna så som bestäms i 11 kap. 7 § 2 mom.

Om en person som finns upptagen i den namnserie som bildats på grundval av resultaten i föregående val inte längre är valbar ska han eller hon i det nya organet ersättas av den följande personen i namnserien.

Mandatperioden för de förtroendevalda som utsetts vid extra församlingsval varar till utgången av den löpande valperioden eller till utgången av följande valperiod om valet förrättas under valperiodens sista år.

11 §

Kyrkoherdeval

Församlingens kyrkoherde väljs av församlingens i detta val röstberättigade medlemmar (*direkt kyrkoherdeval*).

På begäran av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan domkapitlet besluta att

kyrkoherden väljs genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (*indirekt kyrkoherdeval*).

Domkapitlet kan besluta att en gemensam kyrkoherde utses genom indirekt val om någon av de församlingar som delar på den gemensamma kyrkoherdetjänsten begär det.

Beslut om förrättande av indirekt val ska fattas innan tjänsten ledigförklaras.

12 §

Rösträtt i församlingsval och direkt kyrkoherdeval

Vid församlingsval har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast på valdagen fyller 16 år och som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. Rösträtten utövas i den församling i vilken den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti valåret. Vid församlingsval som förrättas på nytt på grund av besvär och vid extra församlingsval utövas rösträtten i den församling i vilken motsvarande anteckning har gjorts senast 70 dagar före valdagen.

Vid direkt kyrkoherdeval och direkt kyrkoherdeval som förrättas på nytt på grund av besvär har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 18 år, som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är antecknade som medlemmar av församlingen i fråga senast 70 dagar före den första valdagen.

Varje röstberättigad har lika rösträtt.

Val som förrättas i stiftet

13 §

Val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet

Prästmedlemmar och lekmannamedlemmar av stiftsfullmäktige samt prästombud och lekmannaombud vid kyrkomötet utses separat genom proportionella och hemliga val.

14 §

Rösträtt vid val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet

Röstberättigade i valet av prästmedlemmar av stiftsfullmäktige och prästombud till kyrkomötet är stiftets präster.

Röstberättigade i valet av lekmannamedlemmar av stiftsfullmäktige och lekmannaombud till kyrkomötet är lekmannamedlemmarna av kyrkofullmäktige eller av församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige. Om samma person är medlem av både församlingsrådet och av gemensamma kyrkofullmäktige, utövas rösträtten i församlingsrådet av hans eller hennes suppleant.

Ledamöter och suppleanter i sametinget har inte rösträtt i det val som nämns i 1 och 2 mom.

15 §

Val av lekmannamedlem och lekmannaombud som representerar samerna

Sametinget utser så som särskilt bestäms lekmannamedlemmen av stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift och sameombudet till kyrkomötet samt för dem en första och andra suppleant. Valen ska ske före den 1 april det andra året efter församlingsvalet.

16 §

Biskopsval och rösträtt

Val av biskop sker med slutna sedlar. Samtliga röstberättigade får rösta på en präst som är uppställd som kandidat.

Röstberättigade vid biskopsval är

- 1) stiftets präster,
- 2) stiftets lektorer,
- 3) de lekmannamedlemmar som har valts till stiftsfullmäktige och de lekmannaombud som har utsetts till kyrkomötet från stiftet,
- 4) i valet av biskop i Uleåborgs stift det sameombud till kyrkomötet som sametinget utsett,
- 5) lekmannaelektorerna i stiftets församlingar,

6) domkapitlets lagfarne assessor och lekmanamedlem.

Lekmanamedlemmarna av församlingarnas kyrkofullmäktige och församlingsråd utser så många lekmanaelektorer att det finns lika många sådana lekmanaelektorer som avses i 1 mom. 3—6 punkten som röstberättigade präster och lektorer sammanlagt.

Röstberättigade vid val av ärkebiskop är även de ombud till kyrkomötet som utsetts från övriga stift och det ombud som samesamtinget har utsett till kyrkomötet samt medlemmarna av stiftsfullmäktige, domkapitel och kyrkostyrelsen.

17 §

Rösträtt vid val av prästassessor och kontraktsprost

Röstberättigade i valet av domkapitlets prästassessor är stiftets präster och lektorer.

Röstberättigade i valet av kontraktsprost är prosteriets präster och lektorer.

18 §

Begränsning av prästernas rösträtt

En präst som för viss tid avstängts från prästämbetet har inte den rösträtt som grundar sig på prästämbetet.

Särskilda bestämmelser om förrättande av val

19 §

Församlingens och stiftets valnämnder

För att församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska kunna förrättas och organ bildas i enlighet med 10 § 1 mom. ska kyrkofullmäktige eller församlingsrådet tillsätta en valnämnd som består av kyrkoherden och minst fyra andra medlemmar samt minst lika många suppleanter. Suppleanterna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan besluta att församlingen delas in i röstningsområden varvid valnämnden delas in i

sektioner. En sektion är beslutför med tre medlemmar och dess uppgift är att sörja för verkställandet av röstningen i röstningsområdet enligt vad som närmare föreskrivs i valordningen för kyrkan.

För val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet tillsätter domkapitlet en valnämnd som består av en ordförande samt två präster och två lekmän som övriga medlemmar samt lika många suppleanter. För val av lekmanamedlem och lekmannaombud från församlingarna i landskapet Åland tillsätter domkapitlet en lekmanavalnämnd som består av en ordförande och två andra medlemmar samt lika många suppleanter.

20 §

Centralvalnämnd

Gemensamma kyrkorådet i en kyrklig samfällighet kan för församlingsval tillsätta en centralvalnämnd med uppgift att bistå valnämnderna i församlingarna i den kyrkliga samfälligheten, så att valen genomförs på ett enhetligt sätt.

21 §

Förteckning över röstberättigade

I förteckningen över röstberättigade ska antecknas de röstberättigade samt deras personbeteckning, adress och antal samt vid behov röstningsområdet. Adressen får dock inte antecknas i förteckningen om denna uppgift ska hållas hemlig enligt 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I förteckningen ska finnas utrymme för anteckningar om utövande av rösträtten samt för anmärkningar.

22 §

Självrättelse av en förteckning över röstberättigade

Valnämnden har rätt att ta in en person i förteckningen över röstberättigade för församlingsval eller direkt kyrkoherdeval eller anteckna att personen saknar rösträtt, om

personen felaktigt har utelämnats ur förteckningen, antecknats sakna rösträtt eller inneha rösträtt eller om personen har inträtt i eller utträtt ur kyrkan efter de bestämda dagar som avses i 12 §. Om valnämnden anser att en anteckning om personen i förteckningen i övrigt är felaktig, kan valnämnden korrigera felet. Vid församlingsval ska ändringarna göras senast före klockan 16 den 16:e dagen före valdagen och vid direkt kyrkoherdeval senast före klockan 16 den 16:e dagen före den första valdagen.

Om personen antecknas sakna rösträtt i förteckningen, ska ett skriftligt beslut om detta fattas och beslutet delges personen i fråga på det sätt som bestäms i 24 kap. 11 § 1 mom. Skriftligt beslut fattas dock inte om personen har avlidit eller dödförklarats efter att förteckningen har upprättats.

Om en person tas in i förteckningen över röstberättigade, ska ett meddelande om detta utan dröjsmål skickas till honom eller henne. Den som har anslutit sig som medlem av kyrkan har i församlingsval rösträtt i den församling till vilken han eller hon har anslutit sig.

Om någon annan felaktig anteckning om en person korrigeras i förteckningen, ska detta delges personen i fråga utan dröjsmål, om det inte är uppenbart onödigt.

23 §

Laga kraft för förteckningen över röstberättigade

Vid församlingsval vinner förteckningen över röstberättigade laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före valdagen. Vid direkt kyrkoherdeval vinner röstlängden laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före den första valdagen.

En förteckning som vunnit laga kraft ska vid val följas oförändrad. Förteckningen anses ha vunnit laga kraft trots att förvaltningsdomstolen innan förteckningen vunnit laga kraft inte har gett sitt beslut med anledning av anförda besvär. Den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad ska dock få utöva sin rösträtt.

24 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, sättas upp anslag eller delas ut tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök till det.

Röstningen ska ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande ska följa de föreskrifter som valnämnden meddelar för att ordningen ska kunna upprätthållas och röstningen löpa störningsfritt.

24 kap.

Underställning och ändringssökande

7 §

Rätt att framställa rättelseyrkande och besvär i fråga om förteckning över röstberättigade

Den som anser att han eller hon felaktigt utelämnats ur förteckningen över röstberättigade i församlingsval och direkt kyrkoherdeval eller att en anteckning om honom eller henne är oriktig får yrka rättelse och anförda besvär över förteckningen.

Förvaltningsdomstolen ska före valförrättningen i brådska ordning fatta beslut med anledning av besvär som anförts över valnämndens beslut och sända uppgift om beslutet till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden. Valnämnden ska införa nödvändiga anteckningar i förteckningen över röstberättigade.

7 a §

Rätt att anförda besvär över beslut om fastställande av valresultatet

Den som är part, har varit uppställd i valet och en valmansförening får genom besvär söka ändring i beslutet om fastställande av valresultatet på den grund att beslutet strider mot lag.

Dessutom får varje person som är röstberättigad i valet samt i församlingsval och direkt kyrkoherdeval en församlingsmedlem genom besvär söka ändring i beslutet på den grund att valet har förrättats i felaktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet.

9 §

Rättelseyrkande- och besvärstid

Rättelseyrkande över förteckningen över röstberättigade i församlingsval eller direkt kyrkoherdeval ska dock framställas senast den andra vardagen efter att den tid då förteckningen ska hållas framlagd enligt 8 § i valordningen för kyrkan har gått ut samt inlämnas till pastorsexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden beslutar om.

Besvär med anledning av beslut om självrättelse av förteckningen enligt 23 kap. 22 § 2 mom. och valnämndens beslut med anledning av rättelseyrkande enligt 9 och 62 § i valordningen för kyrkan ska anföras inom sju dagar från det att beslutet har delfåtts. Besvaren ska riktas till förvaltningsdomstolen och inom nämnda tid lämnas in till pastorsexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden beslutar om. Valnämnden ska i brådskande ordning sända besvaren, ett protokollsutdrag, valnämndens utlåtande och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsdomstolen.

11 a §

Delgivning av beslut om fastställande av valresultatet

Beslutet om fastställandet av resultatet av ett direkt kyrkoherdeval delges part och delgivningen anses ha skett så som det bestäms i 11 § 1 mom. En församlingsmedlem anses ha fått del av beslutet om fastställandet av resultatet av församlingsval eller direkt kyrkoherdeval på det sätt som bestäms i 11 § 2 mom. Röstberättigade, valmansföreningar och uppställda kandidater i församlingsval, val av

medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet samt biskopsval anses ha fått del av beslutet när valnämndens eller domkapitlets protokoll har lagts fram offentligt.

12 §

Behörig förvaltningsdomstol

Besvär anföras

2) hos Helsingfors förvaltningsdomstol över beslut av kyrkomötet och kyrkostyrelsen.

14 §

Begränsning av rätten att yrka rättelse och att anförda besvär

Ändring får inte sökas genom rättelseyrkande eller besvär i

1) beslut av kyrkomötet, med undantag av beslut som fattats med stöd av 23 kap. 6 §, och beslut av biskopsmötet,

3) beslut av kyrkostyrelsen i ärenden enligt 23 kap. 10 § 2 mom.,

4) beslut av domkapitlet i ärenden enligt 6 kap. 11 § 2 och 3 mom. och 23 kap. 11 § 2 och 3 mom. i denna lag samt i 2 kap. 3 § och 9 § 2 mom., 6 kap. 14 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 2 mom., 30 § 1 mom. och 38 §, 9 kap. 7 § och 19 kap. 11 § i kyrkoordningen samt i 3 § 3 mom., 55 § 1 mom., 58 och 60 § i valordningen för kyrkan och inte heller i beslut som gäller avläggande av en sådan pastoralexamen, högre pastoralexamen och examen i ledning av församlingsarbete som avses i 6 kap. 12 § i kyrkoordningen,

5) valnämndens beslut enligt 17 § 1 mom. i valordningen för kyrkan om att lämna en stiftelseurkund utan beaktande samt ärenden enligt 19 och 22 § i valordningen för kyrkan, och inte heller i valmyndighetens åtgärder eller beslut som gäller förrättande av förhandsröstning i hemmet,

6) förvaltningsdomstolens beslut som gäller röstlängden vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval;

25 kap.

Kompletterande stadganden

3 §

Framläggande av protokoll

Protokoll över sådana beslut av organ eller tjänsteinnehavare över vilka en församlingsmedlem kan framställa rättelseyrkande eller anföra besvär ska efter justering hållas offentligt framlagda med en anvisning om rättelseyrkande eller en besvärсанvisning som fogats till dem så som det på förhand har meddelats på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens anslagstavla.

Protokoll över fastställande av valresultatet som upprättats av stiftets valnämnd eller av domkapitlet samt besvärсанvisning som fogats till dem ska hållas offentligt framlagda på domkapitlets anslagstavla.

8 a §

Offentlighet för en förteckning över röstberättigade

Var och en har rätt att ta del av förteckningen över röstberättigade för församlingsval och direkta kyrkoherdeval under den tid då förteckningen finns offentligt framlagd. Förteckningen får inte lämnas ut för kopie-

ring eller fotografering, och kopior av den får inte ges ut. Den som är antecknad i förteckningen har dock rätt att avgiftsfritt få ett utdrag av de uppgifter som antecknats om honom eller henne i förteckningen. Den som har begärt att bli upptagen i förteckningen har rätt att få uppgift om handlingar i anslutning till behandlingen av ärendet i enlighet med bestämmelserna i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Förteckningen över röstberättigade i församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska vara sekretessbelagd vid andra tidpunkter än den som avses i 1 mom. Sekretessen hindrar inte att uppgifter i förteckningen lämnas ut till den som behöver dem för att klarlägga sin rösträtt.

I fråga om förteckningens offentlighet och behandlingen av den gäller i övrigt bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i personuppgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om församlingsval eller direkt kyrkoherdeval förrättas innan 70 dagar har förflutit från lagens ikraftträdande, förrättas valet med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om biskopsval förrättas innan fem månader har förflutit från lagens ikraftträdande, förrättas valet med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 20 mars 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPILAINEN

Inrikesminister Päivi Räsänen

Lag**om ändring av kyrkolagen**

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut
upphävs i kyrkolagen (1054/1993) 5 kap. 4 §, 7 kap. 2 § 3 mom. och 3 §, 8 kap., 9 kap. 2 § 2 mom., 17 b kap. 4 §, 18 kap. 3, 4 och 4 a §, 19 kap. 3 §, 20 kap. 2, 4—6 och 6 a §, 24 kap. 14 § 4 mom. samt 25 kap. 10 a och 11 §,
 av dem 5 kap. 4 § sådan den lyder i lag 1008/2012, 7 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 689/2008, 17 b kap. 4 §, 19 kap. 3 §, 25 kap. 10 a och 11 § sådana de lyder i lag 1274/2003, 18 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 936/1996, 201/2000, 1274/2003, 821/2004 och 236/2006, 4 § sådan den lyder i lagarna 201/2000 och 1008/2012, 4 a § sådan den lyder i lag 201/2000, 20 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i 1164/1999, 5 § sådan den lyder i lagarna 987/1994 och 1164/1999, 6 a § sådan den lyder i lag 1164/1999 samt 24 kap. 14 § 4 mom. sådant det lyder i lag 797/2013,
ändras 5 kap. 5 §, rubriken för 7 kap. 2 §, rubriken för 9 kap. 2 §, 17 a kap. 2 §, 19 kap. 11 §, 20 kap. 3 §, rubriken för VI avdelningen, 24 kap. 7 §, 9 § 2 och 3 mom., 12 § 1 mom. 2 punkten, 14 § 1 mom. 1 och 3—6 punkten samt 25 kap. 3 § 1 mom.,
 av dem 5 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 236/2006 och 1008/2012, 17 a kap. 2 § sådan den lyder i lagarna 1274/2003 och 236/2006, 19 kap. 11 §, 24 kap. 12 § 1 mom. 2 punkten och 14 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 25 kap. 3 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1274/2003, 20 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1164/1999, 24 kap. 7 § sådan den lyder i lag 236/2006 och 797/2013, 9 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 236/2006 samt 14 § 1 mom. 4 och 6 punkten sådana de lyder i lag 797/2013 och 5 punkten sådan den lyder i lag 1008/2012, samt
fogas till lagen ett nytt 23 kap., i stället för det 23 kap. som upphävts genom lag 1008/2012, till 24 kap. nya 7 a och 11 a § och till 25 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 1274/2003, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., samt till kapitlet en ny 8 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 kap.

5 kap.

Prästämberet**Prästämberet**

4 §

Förlust av valbarhet eller rösträtt

(upphävs)

En präst som för viss tid avstängts från prästämbetet är inte valbar till de förtroendeuppdrag som enbart en präst kan ha i kyrkan och han eller hon har inte heller den rösträtt som prästämbetet medför.

(1 mom. flyttas till 23 kap. 3 § och 18 §)

Har en domstol dömt en präst till avsättning, är prästen inte valbar till de förtroendeuppdrag som enbart en präst kan ha i kyrkan förrän domkapitlet utfärdat ett nytt tjäns-

(2 mom. flyttas till 23 kap. 3 §)

teförordnande till en prästtjänst för honom eller henne.

5 §

Stifts- och prosteritillhörighet samt rösträtt

Om prästers stifts- och prosteritillhörighet bestäms i kyrkoordningen.

En präst som har avgått från sin prästtjänst eller från någon annan tjänst i en församling eller kyrkan tillhör fortfarande det stift som han tillhörde vid sin avgång. Han har därvid rösträtt såsom präst i detta stift vid val av biskop, prästassessor och kontraktsprost samt vid val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller ombud till kyrkomötet under fyra år räknat från det tjänsteförhållandet upphörde, dock inte efter uppnådd avgångsålder. En präst som på egen begäran har överförs till ett annat stift efter tjänsteförhållandets upphörande saknar rösträtt i ovan nämnda val, om inte något annat följer av 4 mom. (31.3.2006/236)

Vad som stadgas i 2 mom. gäller i tillämpliga delar även en sådan präst som har verkat som lärare i teologisk vetenskap vid ett universitet eller en annan högskola eller som religionslärare vid en läroinrättning eller som med domkapitlets bifall har tjänstgjort som präst i en förening, annan sammanslutning, stiftelse eller anstalt.

Har en präst återinträtt i en sådan tjänst eller uppgift som avses i 2 eller 3 mom. innan han har uppnått den för en präst föreskrivna avgångsåldern, erhåller han åter rösträtt.

Fältbiskopen hör till ärkestiftet och de övriga militärpräster till det stift inom vars område hans eller hennes egentliga tjänsteställe finns.

7 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Institutioner och förtroendevalda

Förtroendevalda är de medlemmar som valts till de i 1 och 2 mom. nämnda institutio-

5 §

Stifts- och prosteritillhörighet

Bestämmelser om prästers stifts- och prosteritillhörighet finns i kyrkoordningen.

Fältbiskopen hör till ärkestiftet och de övriga militärpräster till det stift inom vars område hans eller hennes egentliga tjänsteställe finns.

7 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Institutioner

(3 mom. flyttas till 23 kap. 1 §)

nerna samt de övriga personer som har utsetts till förtroendeuppdrag i församlingen. En tjänsteinnehavare som med stöd av lag eller någon annan författning är medlem av en institution på tjänstens vägnar anses dock inte heller i detta uppdrag vara förtroendevald.

3 §

Valbarhet

(upphävs)

Valbar till förtroendeuppdrag i församlingen är en för kristen övertygelse känd konfirmerad medlem av församlingen som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. Vid församlingsval ska valbarhetsåldern ha uppnåtts senast den första valdagen och vid övriga val senast den dag då valet förrättas.

(1 mom. flyttas och blir 23 kap. 2 §)

Den som har fyllt 60 år eller under de fyra närmast föregående åren har innehaft förtroendeuppdrag i en församling har rätt att vägra ta emot förtroendeuppdrag i en församling. I kyrkoordningen ges bestämmelser om godkännande av vägran som grundas på något annat skäl. I 8 kap. 4 § 1 mom. stadgas om samtycke som krävs för uppställande av kandidater i församlingsval.

(2 mom. flyttas delvis till 23 kap. 3 §)

8 kap.

Kyrkoherdeval och församlingsval

(upphävs)

1 §

Kyrkoherdeval

(flyttas till 23 kap. 11 §)

Församlingens kyrkoherde väljs av församlingens röstberättigade medlemmar (**direkt kyrkoherdeval**).

På begäran av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan domkapitlet besluta att kyrkoherden väljs genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (**indirekt kyrkoherdeval**).

Domkapitlet kan besluta att en gemensam kyrkoherde utses genom indirekt val om någon av de församlingar som delar på den gemensamma kyrkoherdetjänsten begär det.

Beslut om förrättande av indirekt val skall fattas innan tjänsten ledigförklaras.

2 §

Församlingsval

Vid församlingsval utses medlemmar till kyrkofullmäktige i en församling eller till gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsråden i en kyrklig samfällighet. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i samtliga församlingar, om inte något annat följer av 5 §.

(1 mom. flyttas till 23 kap. 9 §)

Församlingsvalen är omedelbara och hemliga samt proportionella på det sättet att de kandidater som varje valmansförening har uppfört på samma kandidatlista tilldelas jämförelsetal i den ordning som utvisas av storleken av deras personliga röstetal, den första kandidaten ett jämförelsetal som utgör kandidatlistans hela antal röster, den andra hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och så vidare. Kandidaterna på de olika kandidatlistorna blir valda i den ordning som deras jämförelsetal utvisar.

(2 mom. flyttas delvis till 23 kap. 9 § och delvis till valordningen för kyrkan 2 kap. 49 och 50 §)

3 §

Rösträtt

(flyttas till 23 kap. 12 §)

Vid församlingsval har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 16 år och som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. Rösträtten utövas i den församling i vilken den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti valåret. Vid församlingsval som förrättas på nytt på grund av besvär och vid sådana undantagsval i församlingen som avses i 5 § samt vid direkt kyrkoherdeval utövas rösträtten i den församling i vilken motsvarande anteckning har gjorts senast 70 dagar före den första valdagen.

Vid direkt kyrkoherdeval har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 18 år, som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är antecknade som medlemmar av ifrågavarande församling senast 70 dagar före den första valdagen.

Varje röstberättigad har lika rösträtt. Angående vallängden, förrättande av val och uträknande av valresultatet föreskrivs närmare i valordningen för kyrkan.

4 §

Kandidats samtycke Begränsning av valbarheten (flyttas till 23 kap. 3 §)

I församlingsval kan endast en sådan valbar församlingsmedlem uppställas som kandidat som har gett sitt samtycke härtill.

I församlingsval kan en tjänsteinnehavare eller en sådan arbetstagare som är anställd i arbetsavtalsförhållande i församlingen inte väljas till förtroendeuppdrag i denna församling. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet är inte heller en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare i denna samfällighet eller i en församling som hör till samfälligheten valbar. En förtroendevald förlorar inte sin behörighet att väljas in i ett organ om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten tillfälligt anställer honom eller henne för högst sex månader. Medan anställningsförhållandet fortgår får den förtroendevalda dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

5 §

Undantagsval i församlingen (flyttas till 23 kap. 10 §)

Extra församlingsval verkställs då under en löpande valperiod i församlingen vidtas ändringar i församlingsindelningen, då församlingar ansluts till en kyrklig samfällighet eller då en kyrklig samfällighet upplöses. Mandatperioden för de förtroendevalda som utsetts vid extra församlingsval varar till utgången av den löpande valperioden eller, om valet förrättas under valperiodens sista år, till utgången av följande valperiod. Kyrkostyrelsen kan besluta att valen förrättas med beaktande av den förändrade församlingsindelningen eller den kyrkliga samfällighetens nya eller ändrade grundstadga redan innan ändringen i församlingsindelningen eller grundstadgan har trätt i kraft.

Har i samband med ändringar i församlingsindelningen grundats en ny församling, som inte anslutits till någon kyrklig samfällighet, skall extra församlingsval förrättas, om kyrkofullmäktige i församlingen inte har valts i ett sådant val som avses i 2 §. I andra fall som avses i 1 mom. kan kyrkostyrelsen

bestämma att extra församlingsval inte skall föranstaltas, och att

1) kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller ett tidigare gemensamt kyrkofullmäktige utgör gemensamt kyrkofullmäktige för församlingar som inträder i den kyrkliga samfälligheten till valperiodens utgång,

2) nya församlingsval inte förrättas för den löpande valperioden, om ändringen är obetydlig, eller att

3) kyrkofullmäktige, gemensamt kyrkofullmäktige eller församlingsråd bildas för den löpande valperioden på grundval av resultaten vid föregående val utan att nya församlingsval förrättas, i enlighet med den namnserie som upprättats enligt de jämförelsetal som avses i 2 § 2 mom.

En i namnserien upptagen person som inte längre är valbar skall ersättas av följande person i namnserien. Sammanslås en församling med en annan församling, skall mandaten i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet fördelas mellan församlingarna med iakttagande av det förfaringssätt som föreskrivs i 11 kap. 7 § 2 mom.

Om framskjutande av församlingsval eller anordnande av val under en avvikande tidpunkt, om föranstaltande av kompletteringsval samt om mandatperioden i undantagsfall för dem som valts vid de i detta moment avsedda valen bestäms i valordningen för kyrkan.

6 §

Valnämnden och centralvalnämnden

För valen finns en av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet tillsatt valnämnd, som består av kyrkoherden och minst fyra övriga medlemmar samt lika många suppleanter. (1 och 2 mom. flyttas till 23 kap. 19 §)

Valnämnden är indelad i sektioner, om församlingen för valen har indelats i röstningsområden. En sektion är beslutför med tre medlemmar och dess uppgift är att sörja för verkställandet av omröstningen på röstningsområdet enligt vad som närmare föreskrivs i valordningen för kyrkan.

Gemensamma kyrkorådet kan för församlingsvalen tillsätta en centralvalnämnd, om vars uppgifter bestäms i valordningen för kyrkan. (3 mom. flyttas till 23 kap. 20 §)

9 kap.

Kyrkofullmäktige

2 §

Antalet medlemmar och mandatperioden

Medlemmarna i kyrkofullmäktige och suppleanter för dessa skall utses för fyra kalenderår i sänder, om inte något annat följer av 8 kap.

9 kap.

Kyrkofullmäktige

2 §

Antalet medlemmar i kyrkofullmäktige

(2 mom. upphävs)

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Förvaltningsorgan och förtroendevalda

Stiftsförvaltningen sköts av biskopen, stiftsfullmäktige, domkapitlet, direktioner och tjänsteinnehavarna vid domkapitlet.

Förtroendevalda är de medlemmar som valts in i de organ som nämns i 1 mom. och i tillfälliga kommissioner samt övriga personer som valts till förtroendeuppdrag i stiftet. En tjänsteinnehavare som enligt lag eller någon annan författning är medlem av ett förvaltningsorgan på tjänstens vägnar anses dock inte heller i detta uppdrag vara förtroendevald.

För val av ombud till kyrkomötet och medlemmar av stiftsfullmäktige finns en av domkapitlet tillsatt valnämnd, som består av en ordförande, två präster och två lekmän som övriga medlemmar samt lika många suppleanter. För val av ett lekmannaombud och en lekmanamedlem från församlingarna på Åland finns en av domkapitlet tillsatt valnämnd av lekmän, som består av ordförande och två övriga medlemmar samt lika många suppleanter.

17 a kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Stiftets organ

Stiftsförvaltningen sköts av biskopen, stiftsfullmäktige, domkapitlet, direktioner och tjänsteinnehavarna vid domkapitlet.

(2 mom. flyttas till 23 kap. 1 §)

(3 mom. flyttas till 23 kap. 19 §)

17 b kap.

17 b kap.

Stiftsfullmäktige**Stiftsfullmäktige**

4 §

Valbarhet och förrättande av val

(flyttas till 23 kap. 2 och 3 §)

I fråga om valbarhet för och val av medlemmar av stiftsfullmäktige gäller på motsvarande sätt vad som i 20 kap. 2—6 och 6 a § bestäms om val av ombud till kyrkomötet. En medlem av domkapitlet samt en tjänsteinnehavare eller en heltidsanställd arbetstagare i arbetsavtalsförhållande vid domkapitlet är dock inte valbar till stiftsfullmäktige.

18 kap.

18 kap.

Biskopsämbetet**Biskopsämbetet**

3 §

Tidpunkten för val, rösträtt och kandidatuppställning

(upphävs)

När biskopsämbetet blivit ledigt, skall domkapitlet förordna att biskopsval förrättas.

(1 mom. flyttas och blir kyrkoordningen 1 b §)

Rösträtt i valet har

(2 mom. flyttas till 23 kap. 16 §)

1) stiftets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §,

2) stiftets lektorer,

3) domkapitlets lagfarne assessor och lekmanamedlem,

4) ett av sametinget utsett ombud vid kyrkomötet i valet av biskop i Uleåborgs stift,

5) de lekmannaombud som har utsetts till kyrkomötet och de lekmannamedlemmar som har valts till stiftsfullmäktige från stiftet, samt

6) de lekmannaelektorer som utsetts av lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i stiftets alla församlingar bland de medlemmar som enligt 7 kap. 3 § är valbara till församlingens förtroendeuppdrag så att antalet elektorer, de i 3—5 punkten nämnda elektorerna medräknade, blir detsamma som det antal präster och lektorer som nämns i 1 och 2 punkten; från varje församling utses en elektor och övriga elektorer bestäms i förhållande till församlingens folkmängd enligt den fördelning som domkapitlet bestämmer.

Rösträtt i valet av ärkebiskop har dessutom kyrkomötesombuden från de övriga stiftet och det av sametinget valda kyrkomötesombudet samt stiftsfullmäktiges och domkapitlens medlemmar. Rösträtt har dessutom kyrkostyrelsens medlemmar.

(3 mom. flyttas till 23 kap. 16 §)

I valordningen för kyrkan bestäms på vilket sätt rösträtten skall utövas om samma person har rösträtt på flera grunder.

Rätt att ställa upp en kandidat vid biskopsval har en valmansförening som har bildats av minst tio i valet röstberättigade personer.

(5 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 4 kap. 90 §)

4 §

Valförrättning och utfärdande av fullmakt

(upphävs)

Om endast en kandidat har ställts upp, blir denne utsedd till biskop utan val.

(1 mom. flyttas till kyrkoordningen 18 kap. 1 c §)

Om flera kandidater än en har ställts upp, fastställer domkapitlet tidpunkten för valet.

(2 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 4 kap. 87 §)

Val av biskop sker med slutna sedlar. Var och en skall ge sin röst åt en präst som är uppställd som kandidat. Den kandidat som vid valet har fått mer än hälften av de avgivna rösterna blir vald till biskop.

(3 mom. flyttas delvis till 23 kap. 16 § och delvis till kyrkoordningen 18 kap. 1 c §)

Har ingen fått den majoritet av rösterna som föreskrivs i 3 mom., skall nytt val förrättas på en dag som domkapitlet bestämmer. Kandidater vid det nya valet är de två präster som vid det första valet har fått flest röster. Den präst som vid det andra valet har fått flest röster blir vald till biskop.

(4 och 5 mom. flyttas till kyrkoordningen 18 kap. 1 c §)

Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnande för den som blivit utsedd till biskop.

4 a §

Dödsfall och förhinder

(upphävs)

Om den som är uppställd som kandidat avlider eller får bestående förhinder innan valförrättningen vid det första valet har avslutats, skall val av biskop förrättas på nytt så snart som möjligt. Detsamma gäller om någondera av kandidaterna vid det andra valet avlider eller får bestående förhinder innan valförrättningen har avslutats eller den som valts till biskop avlider eller får bestående förhinder innan fullmakt har utfärdats.

(flyttas och blir kyrkoordningen 18 kap. 1 d §)

19 kap.

19 kap.

Domkapitlet**Domkapitlet**

3 §

Behörighetsvillkor och val

(upphävs)

Behörig som prästassessor är en sådan kyrkoherde eller kaplan i en församling i stiftet som innehar en sådan kompetens som anges i kyrkoordningen. En prästassessor väljs för tre år åt gången. Vid valet har stiftets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §, samt stiftets lektorer rösträtt. Var och en röstar på en kandidat.

(1 mom. flyttas delvis till 23 kap. 17 §, delvis till valordningen för kyrkan 19 kap. 2 § och delvis till valordningen för kyrkan 4 kap. 98 §)

Behörig som lekmannamedlem är en sådan lekmannamedlem i en församling i stiftet som är valbar till ett förtroendeuppdrag i församlingen och har samtyckt till att kandidera. Lekmannamedlemmen och suppleanterna väljs för fyra år åt gången. Rösträtt vid valet har lekmannamedlemmarna i stiftsfullmäktige.

(2 mom. flyttas delvis till 23 kap. 2 § och delvis till kyrkoordningen 19 kap. 2 §)

Behörig som domkapitlets lagfarna assessor och suppleant för denna är den som avlagt juris kandidatexamen och som är förtrogen med domarvärv eller förvaltning.

(3 och 4 mom. flyttas till kyrkoordningen 19 kap. 2 §)

Behörig som domkapitlets stiftsdekan är en präst som har avlagt högre pastoralexamen och som är förtrogen med kyrkligt liv och utbildningsuppgifter.

11 §

11 §

*Kontraktsprost**Kontraktsprost*

Biskopen och domkapitlet biträds i prosteriets kyrkliga förvaltning av kontraktsprosten, som utses för sex år i sänder bland kyrkoherdarna i prosteriets församlingar.

Biskopen och domkapitlet biträds i prosteriets förvaltning av kontraktsprosten, som utses för sex år i sänder bland kyrkoherdarna i prosteriets församlingar.

Rösträtt i valet av kontraktsprost har prosteriets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §, och lektorer.

(2 mom. flyttas till 23 kap. 17 §)

Domkapitlet utnämner till kontraktsprost-ämbetet någon av de tre kyrkoherdar som har fått de flesta rösterna i valet.

Domkapitlet utnämner till kontraktsprost-ämbetet någon av de tre kyrkoherdar som har fått de flesta rösterna i valet *av kontraktsprost.*

20 kap.

Kyrkomötet

2 §

Valbarhet

Valbara till prästerliga ombud är de präster som hör till stiftet.

Till lekmannaombud kan utses sådana lekmannamedlemmar av församlingarna i stiftet som är valbara till förtroendeuppdrag i församlingen och som har samtyckt till att vara ombud.

Till sameombud kan utses en sådan lekmannamedlem i församlingen som är same enligt sametingslagen (974/1995), valbar till förtroendeuppdrag i församlingen och har samtyckt till att vara ombud.

3 §

Förfarandet vid val, tidpunkten för val samt ombudens mandatperiod

De prästerliga ombuden och lekmannaombuden väljs särskilt stiftsvis genom proportionella och hemliga val.

Val av ombud förrättas den andra måndagen i februari under det andra året efter de församlingsval som avses i 8 kap. 2 § 1 mom.

Om val av sameombud gäller vad som särskilt bestäms om detta.

Ombudens mandatperiod börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år.

4 §

Val av prästerliga ombud

Röstberättigade i valet av prästerliga ombud är stiftets präster, om inte något annat framgår av 5 kap. 5 §. Varje röstberättigad får rösta på en kandidat på kandidatlistan.

5 §

Val av lekmannaombud

Röstberättigade i val av lekmannaombud är lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige el-

20 kap.

Kyrkomötet

(flyttas till 23 kap. 2 §)

3 §

Kyrkomötets mandatperiod

Kyrkomötets mandatperiod börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år.

(1 mom. flyttas till 23 kap. 13 §)

(2 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 4 kap. 69 §)

(3 mom. flyttas till 23 kap. 15 §)

(flyttas till 23 kap. 13 §)

(upphävs)

(1 mom. flyttas delvis till 23 kap. 14 § och delvis till valordningen för kyrkan 4 kap.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ler församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige. Vid förhinder för en medlem har suppleanten rösträtt. När samma person är medlem både i församlingsrådet och i gemensamma kyrkofullmäktige, träder hans suppleant i församlingsrådet i hans ställe. Varje röstberättigad får rösta på en kandidat på kandidatlistan.

82 §)

Vid fastställandet av valresultatet omräknas det antal röster som kandidaterna har erhållit i varje församling så att rösterna står i proportion dels till församlingens folkmängd, dels till antalet medlemmar i kyrkofullmäktige eller till summan av antalet medlemmar i församlingsrådet och antalet medlemmar som i församlingen har valts till gemensamma kyrkofullmäktige. De röstberättigade i varje församling har sammanlagt fyra röster utökat med en röst för varje ettusental av församlingens folkmängd. Detta röstetal fördelas mellan de i valet röstberättigade personerna med tre decimalers noggrannhet.

(2 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 4 kap. 72 §)

6 §

Val av lekmannaombud från Åland

(upphävs)

I valet av lekmannaombud från församlingarna på Åland röstar varje röstberättigad på en sådan kandidatlista på vilken det har uppställts en kandidat till ombud samt en till första och en till andra suppleant. Har det vid valet inlämnats endast en kandidatlista, utses de på denna lista uppställda kandidaterna utan röstning.

(1 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 75 och 82 §)

Blir såväl ombudets som de båda suppleanternas platser lediga eller har del vid valet inte inlämnats någon enda kandidatlista, skall nya val förrättas vid en av domkapitlet fastställd tidpunkt.

(2 mom. flyttas till valordningen för kyrkan 75 §)

6 a §

Val av sameombud

(flyttas till 23 kap. 15 §)

Sametinget väljer sameombudet samt första och andra suppleant för ombudet före den 1 april det andra året efter församlingsvalet.

Ledamöter och suppleanter i sametinget har inte rösträtt i det val som nämns i 4 och 5 §.

VI AVDELNINGEN

**DISCIPLINÄRT FÖRFARANDE OCH
LAGSKIPNING**

(kapitlet har upphävts genom lag 1008/2012)

VI AVDELNINGEN

VAL OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

23 kap.

Förtroendevalda och val**Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet**

1 §

Förtroendevalda

Förtroendevalda är de som valts till ett organ i en församling, en kyrklig samfällighet, ett stift eller kyrkans centralförvaltning eller för något annat förtroendeuppdrag. En tjänsteinnehavare eller arbetstagare som på grundval av sin uppgift är medlem av ett organ är inte en förtroendevald.

De förtroendevalda ska främja kyrkans bästa samt sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver.

2 §

Valbarhet till förtroendeuppdrag

Valbar till förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet är en för kristen övertygelse känd konfirmerad församlingsmedlem som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. Valbarhetsåldern måste ha uppnåtts på valdagen.

Valbar till förtroendeuppdrag i ett stift och i kyrkans centralförvaltning är valbara lekmannamedlemmar i en församling i stiftet och stiftets präster.

Valbar som samemedlem av stiftsfullmäktige och som sameombud vid kyrkomötet är en lekmannamedlem som är röstberättigad vid val till sameting och valbar till förtroendeuppdrag i församlingen.

Valbar som den medlem av stiftsfullmäktige och det ombud vid kyrkomötet som ska utses på Åland är en valbar lekmannamedlem i en församling i landskapet Åland.

3 §

Begränsning av valbarheten

Till förtroendeuppdrag kan utses endast en sådan valbar person som har samtyckt till uppdraget.

Vid församlingsval får den som är anställd hos församlingen inte utses till ett förtroendeuppdrag i församlingen. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet, är den som är anställd i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten.

En person som är anställd vid domkapitlet eller på tjänstens vägnar är medlem av domkapitlet är inte valbar till förtroendeuppdrag i stiftet. En person som är anställd vid kyrkostyrelsen är inte valbar som medlem av kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsens kanslichef och ecklesiastikråd är inte valbara som ombud till kyrkomötet.

En präst som för viss tid har avstängts från prästämbetet är inte valbar till förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet. Om en domstol har dömt en präst till avsättning, är prästen inte valbar till de förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet förrän domkapitlet har utfärdat ett nytt tjänsteförordnande för en prästtjänst för honom eller henne.

4 §

Förlust av valbarhet och avsked från förtroendeuppdrag

När en medlem i ett organ förlorar sin valbarhet under mandatperioden befrias han eller hon från förtroendeuppdraget. En förtroendevald förlorar inte sin valbarhet till ett organ om han eller hon anställs i ett anställningsförhållande enligt 3 § 2 och 3 mom. för viss tid dock högst sex månader. Medan anställningen fortgår får han eller hon dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

Av giltiga orsaker kan en förtroendevald avgå från ett förtroendeuppdrag.

5 §

Avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald har gjort sig skyldig till ett tjänstebrott i sitt förtroendeuppdrag eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter ska han eller hon avkrävas en utredning. Om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott ska ärendet utan dröjsmål anmälas för förundersökningsmyndigheten för att utredas. Den förtroendevalda kan för den tid undersökning eller rättegång pågår avstängas från förtroendeuppdraget.

Om en förtroendevald har åtalats för ett brott vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att han eller hon inte kan sköta sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter, kan han eller hon avstängas från förtroendeuppdraget under den tid rättegången pågår.

Om en förtroendevald efter att valet förrätats genom ett beslut som vunnit laga kraft har dömts till fängelse i minst sex månader kan han eller hon skiljas från förtroendeuppdraget.

Ett beslut om avstängning från förtroendeuppdrag kan verkställas omedelbart. Ett beslut om skiljande från förtroendeuppdrag verkställs omedelbart.

6 §

Beslutanderätt i ärenden som gäller förtroendevalda

Om befriande, beviljande av avsked, avstängning eller skiljande från ett förtroendeuppdrag beslutar det organ som har valt den förtroendevalda. I fråga om förtroendevalda som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller val av ombud till kyrkomötet fattas beslutet dock av det organ som den förtroendevalda är medlem av.

Ordföranden för ett organ kan dock innan organet sammanträder fatta ett interimistiskt beslut om att den förtroendevalda ska avstängas. Ordföranden ska omedelbart föra ärendet till organet för avgörande. Över ord-

förandens beslut får varken yrkas rättelse eller anföras kyrkobesvär.

7 §

Skötseln av ett förtroendeuppdrag

En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag den tid för vilken han eller hon har utsetts och också därefter, till dess någon annan har utsetts i stället för honom eller henne. En förtroendevald ska sköta sitt uppdrag tills ärendet har avgjorts slutgiltigt om

1) valet av förtroendevalda har överklagats,

2) avsked inte har beviljats,

3) kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet med stöd av 10 kap. 6 § har vägrat att verkställa kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges valbeslut.

Om en förtroendevald som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige eller val av ombud till kyrkomötet avlider, förlorar sin valbarhet, beviljas avsked eller avstängs eller skiljs från sitt förtroendeuppdrag, kallas en suppleant i stället för honom eller henne. För andra förtroendeuppdrag ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandatperioden.

8 §

Representationen för kvinnor och män i olika organ

I kyrkans organ, förutom vid kyrkomötet, i stiftsfullmäktige, domkapitlet, kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet, ska kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera, om inte något annat följer av särskilda orsaker.

Församlingsval och kyrkoherdeval

9 §

Församlingsval

Församlingsvalen är direkta, hemliga och proportionella.

Vid församlingsvalen utses medlemmarna

av kyrkofullmäktige i en församling eller medlemmarna av gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet i en kyrklig samfällighet. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i alla församlingar.

10 §

Undantagsval i en församling

Kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet bildas utifrån resultatet i det föregående valet om en ändring av församlingsindelningen genomförs under valperioden, om församlingen ansluter sig till en kyrklig samfällighet eller utträder ur den eller om den kyrkliga samfälligheten upplöses.

Extra val förrättas om ett förfarande enligt 1 mom. inte är möjligt eller någon församling yrkar på val. När ändringen är obetydlig eller den återstående mandatperioden är kort, kan kyrkostyrelsen bestämma att extra val inte ska förrättas eller att kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller det tidigare gemensamma kyrkofullmäktige utgör gemensamt kyrkofullmäktige för den kyrkliga samfälligheten.

Om en församling slås samman med en annan församling fördelas mandaten i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet mellan församlingarna så som bestäms i 11 kap. 7 § 2 mom.

Om en person som finns upptagen i den namnserie som bildats på grundval av resultatet i föregående val inte längre är valbar ska han eller hon i det nya organet ersättas av den följande personen i namnserien.

Mandatperioden för de förtroendevalda som utsetts vid extra församlingsval varar till utgången av den löpande valperioden eller till utgången av följande valperiod om valet förrättas under valperiodens sista år.

11 §

Kyrkoherdeval

Församlingens kyrkoherde väljs av församlingens i detta val röstberättigade medlemmar (**direkt kyrkoherdeval**).

På begäran av kyrkofullmäktige eller för-

samlingsrådet kan domkapitlet besluta att kyrkoherden väljs genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (**indirekt kyrkoherdeval**).

Domkapitlet kan besluta att en gemensam kyrkoherde utses genom indirekt val om någon av de församlingar som delar på den gemensamma kyrkoherdetjänsten begär det.

Beslut om förrättande av indirekt val ska fattas innan tjänsten ledigförklaras.

12 §

Rösträtt i församlingsval och direkta kyrkoherdeval

Vid församlingsval har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast på valdagen fyller 16 år och som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. Rösträtten utövas i den församling i vilken den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti valåret. Vid församlingsval som förrättas på nytt på grund av besvär och vid extra församlingsval utövas rösträtten i den församling i vilken motsvarande anteckning har gjorts senast 70 dagar före valdagen.

Vid direkt kyrkoherdeval och direkt kyrkoherdeval som förrättas på nytt på grund av besvär har alla de medlemmar av kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 18 år, som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är antecknade som medlemmar av församlingen i fråga senast 70 dagar före den första valdagen.

Varje röstberättigad har lika rösträtt.

Val som förrättas i stiftet

13 §

Val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet

Prästmedlemmar och lekmanamedlemmar av stiftsfullmäktige samt prästombud och lekmannaombud vid kyrkomötet utses separat genom proportionella och hemliga val.

14 §

Rösträtt vid val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet

Röstberättigade i valet av prästmedlemmar av stiftsfullmäktige och prästombud till kyrkomötet är stiftets präster.

Röstberättigade i valet av lekmanamedlemmar av stiftsfullmäktige och lekmannaombud till kyrkomötet är lekmanamedlemmarna av kyrkofullmäktige eller av församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige. Om samma person är medlem av både församlingrådet och av gemensamma kyrkofullmäktige, utövas rösträtten i församlingsrådet av hans eller hennes suppleant.

Ledamöter och suppleanter i sametinget har inte rösträtt i det val som nämns i 1 och 2 mom.

15 §

Val av lekmanamedlem och lekmannaombud som representerar samerna

Sametinget utser så som särskilt bestäms lekmanamedlemmen av stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift och sameombudet till kyrkomötet samt för dem en första och andra suppleant. Valen ska ske före den 1 april det andra året efter församlingsvalet.

16 §

Biskopsval och rösträtt

Val av biskop sker med slutna sedlar. Samtliga röstberättigade får rösta på en präst som är uppställd som kandidat.

Röstberättigade vid biskopsval är

- 1) stiftets präster,
- 2) stiftets lektorer,
- 3) de lekmanamedlemmar som har valts till stiftsfullmäktige och de lekmannaombud som har utsetts till kyrkomötet från stiftet,
- 4) i valet av biskop i Uleåborgs stift det sameombud till kyrkomötet som sametinget utsett,
- 5) lekmanaelektorerna i stiftets församlingar,
- 6) domkapitlets lagfarne assessor och lek-

mannamedlem.

Lekmannamedlemmarna av församlingarnas kyrkofullmäktige och församlingsråd utser så många lekmanneelektorer att det finns lika många sådana lekmanneelektorer som avses i 1 mom. 3—6 punkten som röstberättigade präster och lektorer sammanlagt.

Röstberättigade vid val av ärkebiskop är även de ombud till kyrkomötet som utsetts från övriga stift och det ombud som sameetinget har utsett till kyrkomötet samt medlemmarna av stiftsfullmäktige, domkapitel och kyrkostyrelsen.

17 §

Rösträtt vid val av prästassessor och kontraktsprost

Röstberättigade i valet av domkapitlets prästassessor är stiftets präster och lektorer.

Röstberättigade i valet av kontraktsprost är prosteriets präster och lektorer.

18 §

Begränsning av prästernas rösträtt

En präst som för viss tid avstängts från prästämbetet har inte den rösträtt som grundar sig på prästämbetet.

Särskilda bestämmelser om förrättande av val

19 §

Församlingens och stiftets valnämnder

För att församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska kunna förrättas och organ bildas i enlighet med 10 § 1 mom. ska kyrkofullmäktige eller församlingsrådet tillsätta en valnämnd som består av kyrkoherden och minst fyra andra medlemmar samt minst lika många suppleanter. Suppleanterna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan besluta att församlingen delas in i röstningsområden varvid valnämnden delas in i sektioner. En sektion är beslutför med tre

medlemmar och dess uppgift är att sörja för verkställandet av röstningen i röstningsområdet enligt vad som närmare föreskrivs i valordningen för kyrkan.

För val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet tillsätter domkapitlet en valnämnd som består av en ordförande samt två präster och två lekmän som övriga medlemmar samt lika många suppleanter. För val av lekmanamedlem och lekmannaombud från församlingarna i landskapet Åland tillsätter domkapitlet en lekmanavalnämnd som består av en ordförande och två andra medlemmar samt lika många suppleanter.

20 §

Centralvalnämnd

Gemensamma kyrkorådet i en kyrklig samfällighet kan för församlingsval tillsätta en centralvalnämnd med uppgift att bistå valnämnderna i församlingarna i den kyrkliga samfälligheten, så att valen genomförs på ett enhetligt sätt.

21 §

Förteckning över röstberättigade

I förteckningen över röstberättigade ska antecknas de röstberättigade samt deras personbeteckning, adress och antal samt vid behov röstningsområdet. Adressen får dock inte antecknas i förteckningen om denna uppgift ska hållas hemlig enligt 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I förteckningen ska finnas utrymme för anteckningar om utövande av rösträtten samt för anmärkningar.

22 §

Självrättelse av en förteckning över röstberättigade

Valnämnden har rätt att ta in en person i förteckningen över röstberättigade för församlingsval eller direkt kyrkoherdeval eller anteckna att personen saknar rösträtt, om personen felaktigt har utelämnats ur förteck-

ningen, antecknats sakna rösträtt eller inneha rösträtt eller om personen har inträtt i eller utträtt ur kyrkan efter de bestämda dagar som avses i 12 §. Om valnämnden anser att en anteckning om personen i förteckningen i övrigt är felaktig, kan valnämnden korrigera felet. Vid församlingsval ska ändringarna göras senast före klockan 16 den 16:e dagen före valdagen och vid direkt kyrkoherdeval senast före klockan 16 den 16:e dagen före den första valdagen.

Om personen antecknas sakna rösträtt i förteckningen, ska ett skriftligt beslut om detta fattas och beslutet delges personen i fråga på det sätt som bestäms i 24 kap. 11 § 1 mom. Skriftligt beslut fattas dock inte om personen har avlidit eller dödförklarats efter att förteckningen har upprättats.

Om en person tas in i förteckningen över röstberättigade, ska ett meddelande om detta utan dröjsmål skickas till honom eller henne. Den som har anslutit sig som medlem av kyrkan har i församlingsval rösträtt i den församling till vilken han eller hon har anslutit sig.

Om någon annan felaktig anteckning om en person korrigeras i förteckningen, ska detta delges personen i fråga utan dröjsmål, om det inte är uppenbart onödigt.

23 §

Laga kraft för förteckningen över röstberättigade

Vid församlingsval vinner förteckningen över röstberättigade laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före valdagen. Vid direkt kyrkoherdeval vinner röstlängden laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före den första valdagen.

En förteckning som vunnit laga kraft ska vid val följas oförändrad. Förteckningen anses ha vunnit laga kraft trots att förvaltningsdomstolen innan förteckningen vunnit laga kraft inte har gett sitt beslut med anledning av anförda besvär. Den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad ska dock få utöva sin rösträtt.

24 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, sättas upp anslag eller delas ut tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök till det.

Röstningen ska ordnas så att valhemlighet bevaras. De närvarande ska följa de föreskrifter som valnämnden meddelar för att ordningen ska kunna upprätthållas och röstningen löpa störningsfritt.

24 kap.

Underställning och ändringssökande

7 §

Rätt att framställa rättelseyrkande och besvär
rätt i fråga om vallängd

Kyrkoherden får yrka rättelse i och anför kyrkobesvär över vallängden för kyrkoherdeval och församlingsval på den grund att någon utan skäl har utelämnats ur vallängden eller i den felaktigt antecknats sakna eller inneha rösträtt.

En röstberättigad församlingsmedlems rätt att yrka rättelse och anför besvär bestäms enligt 6 § 1 mom. i detta kapitel.

Ett rättelseyrkande kan inte grundas på ändringar som skett efter utgången av de frister som föreskrivs i 8 kap. 3 § 1 och 2 mom.

Förvaltningsdomstolen skall före valförrättningen i brådskanie ordning fatta beslut med anledning av besvär som anförts över valnämndens beslut samt sända uppgift om beslutet till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden.

Vallängden skall iakttas utan hinder av att ett slutligt beslut angående besvär över en rättelse av vallängden inte har kommit till valnämndens kännedom före valen. Den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad skall dock få utöva sin rösträtt.

24 kap.

Underställning och ändringssökande

7 §

Rätt att framställa rättelseyrkande och besvär
*rätt i fråga om **förteckning över röstberättigade***

Den som anser att han eller hon felaktigt utelämnats ur förteckningen över röstberättigade i församlingsval och direkt kyrkoherdeval eller att en anteckning om honom eller henne är oriktig får yrka rättelse och anför besvär över förteckningen.

Förvaltningsdomstolen ska före valförrättningen i brådskanie ordning fatta beslut med anledning av besvär som anförts över valnämndens beslut och sända uppgift om beslutet till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden. *Valnämnden ska införa nödvändiga anteckningar i förteckningen över röstberättigade.*

(5 mom. flyttas till 23 kap. 23 §)

7 a §

Rätt att anföra besvär över beslut om fastställande av valresultatet

Den som är part, har varit uppställd i valet och en valmansförening får genom besvär söka ändring i beslutet om fastställande av valresultatet på den grund att beslutet strider mot lag.

Dessutom får varje person som är röstberättigad i valet samt i församlingsval och direkt kyrkoherdeval en församlingsmedlem genom besvär söka ändring i beslutet på den grund att valet har förrättats i felaktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet.

9 §

Rättelseyrkande- och besvärstid

Ett yrkande på rättelse av en sådan vallängd som avses i 2 kap. 15 § i valordningen för kyrkan skall dock framställas senast den andra vardagen efter utgången av den tid för framläggande som i 18 § i samma kapitel föreskrivs i fråga om vallängden. Yrkandet skall inlämnas till pastorsexpeditionen.

Besvär över valnämndens beslut enligt 2 kap. 20 § i valordningen för kyrkan med anledning av rättelseyrkande skall anföras inom sju dagar från delfäendet av beslutet. Besvaren skall riktas till förvaltningsdomstolen och inom nämnda tid inlämnas till pastorsexpeditionen, som i brådskande ordning skall sända besvaren, ett protokollsutdrag, valnämndens utlåtande och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsdomstolen.

9 §

Rättelseyrkande- och besvärstid

Rättelseyrkande över förteckningen över röstberättigade i församlingsval eller direkt kyrkoherdeval ska dock framställas senast den andra vardagen efter att den tid då förteckningen ska hållas framlagd enligt 8 § i valordningen för kyrkan har gått ut samt inlämnas till pastorsexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden beslutar om.

Besvär med anledning av beslut om självrättelse av förteckningen enligt 23 kap. 22 § 2 mom. och valnämndens beslut med anledning av rättelseyrkande enligt 9 och 62 § i valordningen för kyrkan ska anföras inom sju dagar från det att beslutet har delfåtts. Besvaren ska riktas till förvaltningsdomstolen och inom nämnda tid lämnas in till pastorsexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden beslutar om. Valnämnden ska i brådskande ordning sända besvaren, ett protokollsutdrag, valnämndens utlåtande och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsdomstolen.

11 a §

**Delgivning av beslut om fastställandet av
valresultatet**

Beslutet om fastställandet av resultatet av ett direkt kyrkoherdeval delges part och delgivningen anses ha skett så som det bestäms i 11 § 1 mom. En församlingsmedlem anses ha fått del av beslutet om fastställandet av resultatet av församlingsval eller direkt kyrkoherdeval på det sätt som bestäms i 11 § 2 mom.

Röstberättigade, valmansföreningar och uppställda kandidater i församlingsval, val av medlemmar av stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet samt biskopsval anses ha fått del av beslutet när valnämndens eller domkapitlets protokoll har lagts fram offentligt.

12 §

Behörig förvaltningsdomstol

Besvär anförs

2) över beslut av kyrkostyrelsen hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

12 §

Behörig förvaltningsdomstol

Besvär anförs

2) hos Helsingfors förvaltningsdomstol över beslut av kyrkomötet och kyrkostyrelsen,

14 §

*Begränsning av rätten att yrka rättelse och
att anföra besvär*

Ändring får inte sökas genom rättelseyrkande eller besvär i:

1) beslut av kyrkomötet eller biskopsmötet,

3) beslut av kyrkostyrelsen i ett ärende som avses i 8 kap. 5 § 1 och 2 mom.,

4) beslut av domkapitlet i ärenden som avses i 6 kap. 11 § 2 och 3 mom. och 8 kap. 1 § 2 och 3 mom. i denna lag, 2 kap. 3 § och 9 § 2 mom., 6 kap. 14 § 2 mom., 17 § 2 mom., 22 § 3 mom., 30 § 1 mom. och 38 §, 9 kap. 7 §, 19 kap. 11 § i kyrkoordningen och 2 kap. 30 § 3 mom., 62 § 1–4 mom. och 63 §

14 §

*Begränsning av rätten att yrka rättelse och
att anföra besvär*

Ändring får inte sökas genom rättelseyrkande eller besvär i:

1) beslut av kyrkomötet, med undantag av beslut som fattats med stöd av 23 kap. 6 §, och beslut av biskopsmötet,

3) beslut av kyrkostyrelsen i ärenden enligt 23 kap. 10 § 2 mom.,

4) beslut av domkapitlet i ärenden enligt 6 kap. 11 § 2 och 3 mom. och 23 kap. 11 § 2 och 3 mom. i denna lag samt i 2 kap. 3 § och 9 § 2 mom., 6 kap. 14 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 2 mom., 30 § 1 mom. och 38 §, 9 kap. 7 § och 19 kap. 11 § i kyrkoordningen samt i 3 § 3 mom., 55 § 1 mom., 58 och 60 §

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 mom. i valordningen för kyrkan och inte heller i beslut som gäller avläggande av en sådan pastoraalexamen, högre pastoraalexamen och examen i ledning av församlingsarbete som avses i 6 kap. 12 § i kyrkoordningen,

5) valnämndens beslut i ärenden enligt 2 kap. 39 § 1 mom. 2—8 punkten eller 2 och 3 mom. i valordningen för kyrkan, och inte heller i valmyndighetens åtgärder eller beslut om förhandsröstning i hemmet,

6) förvaltningsdomstolens beslut som gäller vallängden vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval.

Ändring får inte sökas särskilt genom rättelseyrkande eller besvär i fråga om valförslag för direkt kyrkoherdeval, om vilket bestäms i 6 kap. 20 § 1 mom. i kyrkoordningen.

25 kap.

Kompletterande stadganden

3 §

Framläggande av protokoll

Kyrkofullmäktiges, gemensamma kyrkofullmäktiges, kyrkorådets, församlingsrådets och gemensamma kyrkorådets protokoll och valnämndens beslut om fastställande av resultatet av församlingsval jämte anvisning om rättelseyrkande eller besväransvisning skall efter justeringen hållas framlagda så som där- om på förhand meddelats på församlingens anslagstavla. Protokoll som satts upp av någon annan myndighet inom församlingen skall på motsvarande sätt hållas framlagda om myndigheten i fråga anser det nödvändigt.

i valordningen för kyrkan och inte heller i beslut som gäller avläggande av en sådan pastoraalexamen, högre pastoraalexamen och examen i ledning av församlingsarbete som avses i 6 kap. 12 § i kyrkoordningen,

5) valnämndens beslut enligt 17 § 1 mom. i valordningen för kyrkan om att lämna en stiftelseyrkund utan beaktande samt ärenden enligt 19 och 22 § i valordningen för kyrkan, och inte heller i valmyndighetens åtgärder eller beslut som gäller förrättande av förhandsröstning i hemmet,

6) förvaltningsdomstolens beslut som gäller röstlängden vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval,

(4 mom. upphävs, flyttas till 1 mom. 4 punkten)

25 kap.

Kompletterande stadganden

3 §

Framläggande av protokoll

Protokoll över sådana beslut av organ eller tjänsteinnehavare över vilka en församlingsmedlem kan framställa rättelseyrkande eller anföra besvär ska efter justering hållas offentligt framlagda med en anvisning om rättelseyrkande eller en besväransvisning som fogats till dem så som det på förhand har meddelats på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens anslagstavla.

Protokoll över fastställande av valresultatet som upprättats av stiftets valnämnd eller av domkapitlet samt besväransvisning som fogats till dem ska hållas offentligt framlagda på domkapitlets anslagstavla.

8 a §

Offentlighet för en förteckning över röstberättigade

Var och en har rätt att ta del av förteckningen över röstberättigade för församlings-

val och direkta kyrkoherdeval under den tid då förteckningen finns offentligt framlagd. Förteckningen får inte lämnas ut för kopiering eller fotografering, och kopior av den får inte ges ut. Den som är antecknad i förteckningen har dock rätt att avgiftsfritt få ett utdrag av de uppgifter som antecknats om honom eller henne i förteckningen. Den som har begärt att bli upptagen i förteckningen har rätt att få uppgift om handlingar i anslutning till behandlingen av ärendet i enlighet med bestämmelserna i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Förteckningen över röstberättigade i församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska vara sekretessbelagd vid andra tidpunkter än den som avses i 1 mom. Sekretessen hindrar inte att uppgifter i förteckningen lämnas ut till den som behöver dem för att klarlägga sin rösträtt.

I fråga om förteckningens offentlighet och behandlingen av den gäller i övrigt bestämmelser i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen.

10 a §

Representationen för kvinnor och män i olika organ

(flyttas och blir 23 kap. 8 §)

I kyrkliga organ skall med undantag för kyrkomötet, stiftsfullmäktige, biskopsmötet, domkapitlet, kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet finnas såväl kvinnor som män vardera minst 40 procent, om inte något annat följer av särskilda skäl.

11 §

Förtroendevaldas mandatperiod

(flyttas till 23 kap. 7 §)

En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag den tid för vilken han eller hon utsetts och även därefter till dess att någon annan blivit vald i hans eller hennes ställe. Om besvär har anförts över det val genom vilket en förtroendevald blivit vald skall denna sköta sitt uppdrag tills besvären har avgjorts och ifall nytt val förrättas till dess någon annan har blivit vald.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om församlingsval eller direkt kyrkoherdeval förrättas innan 70 dagar har förflutit från lagens ikraftträdande, förrättas valen med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om biskopsval förrättas innan fem månader har förflutit från lagens ikraftträdande, förrättas valet med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
